

Marko Siitari

Sähköisen rakennuslupahakemuksen asiakashyöty kuntanäkökulmasta

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Insinööri (ylempi AMK)
Maanmittaustekniikka
Opinnäytetyö
20.2.2017

Tekijä Otsikko	Marko Siitari Sähköisen rakennuslupahakemuksen asiakashyöty kuntanäkökulmasta
Sivumäärä Aika	56 sivua + 7 liitettä 20.2.2017
Tutkinto	insinööri (ylempi AMK)
Koulutusohjelma	maanmittaustekniikka
Ohjaajat	asiakkuuspäällikkö Sari Tokoi lehtori Reijo Aalto
<p>Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää sähköisen rakennuslupahakemuksen asiakashyöty kuntanäkökulmasta, Lupapiste-palvelussa. Tutkimuksessa vertailtiin perinteistä paperilla toimitettavaa rakennuslupahakemusta Lupapiste-palvelussa tehtyyn sähköiseen rakennuslupahakemukseen. Vertailulla pyrittiin selvittämään palvelun aika- ja kustannushyöty asiakaskunnalle. Sähköiseen palveluun oleellisesti liittyvä sähköinen tiedon säilytys, eli tässä tapauksessa sähköinen arkisto, oli mukana palvelun hyötynäkökulman pohdinnassa.</p> <p>Tutkimuksen teoriaosuudessa kerrottiin lähtökohdat sähköisten palveluiden tarpeellisuudelle ja esiteltiin hankkeet, joiden kautta nykyisiin palveluihin ja niiden muodostumiseen oli päädytty. Rakennusvalvonnan tehtävät ja siihen liittyvät ohjelmistot olivat keskeinen osa tätä työtä. Teoriaosuudessa oli mukana myös lakiin liittyvät kohdat, jotka määrittivät palveluiden vaatimustason.</p> <p>Tiedon hankinta tutkimukselle toteutui keräämällä tietoa rakennusluvan käsittelystä kuudessa vertailukunnassa. Luvan käsittelystä kunnassa kerättiin tietoa jokaisesta yhteydenotosta tai käsittelykerrasta, sekä siihen käytetystä ajasta. Näiden tulosten perusteella pyrittiin selvittämään Lupapiste-palvelun hyöty asiakkaalle.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että palvelusta saatava välitön hyöty oli merkittävä, sillä luvan käsittelyn vaiheet olivat käytännössä samat molemmilla hakutavoilla. Paperimuotoisen rakennuslupahakemuksen käsittelyyn liittyvät, eniten aikaa vievät tekijät, olivat asiakaspalvelussa tapahtuva asiakaskontaktiin liittyvä keskustelutilanne, sekä varsinaisen hakemuksen tietojen siirto kuntarekisteriin.</p> <p>Sähköisen palvelun täysi asiakashyöty olisi mahdollista saavuttaa vasta asiakkaan liittyessä sähköiseen arkistointiin ja tiedonhallintaan. Sähköisen arkiston myötä, alkaisi palvelun todellinen hyöty saavuttaa siihen kohdistetut odotukset ja palvelulla olisi mahdollista saavuttaa kustannussäästöjä.</p>	
Avainsanat	sähköinen rakennuslupahakemus, sähköinen arkistointi, Lupapiste-palvelu

Author Title Number of Pages Date	Marko Siitari The benefits of an electrical building permit application for a municipality 56 pages + 7 appendices 20.2.2017
Degree	Master of Engineering
Degree Programme	Civil Engineering, Land Surveying
Instructors	Sari Tokoi, Account manager Reijo Aalto, Senior Lecturer
<p>The aim of this final year project was to determine the benefits of an electronic building permit application in a service called Lupapiste.fi by comparing the processing of applications submitted through the Lupapiste.fi-service to ones submitted on paper. The comparison aimed at establishing the time and cost benefits of the service for municipalities. Furthermore, the benefits of an electronic archive were reviewed.</p> <p>The project studied the reasons for establishing an electronic service and the steps that had led to the formation of the current services. The tasks of the building inspection authority and any software necessary for it were also looked into, together with the legislation defining the requirements for such a service. Information on building permit processing was collected from six municipalities. At each, contact with the client and every step of the permit process was followed. The analysis of the information was to show the benefits of the Lupapiste.fi service for the municipalities.</p> <p>The study revealed that Lupapiste.fi offers significant benefits by eliminating the most time-consuming steps of paper applications. It is possible to achieve the full benefits and cost savings of the service by signing up in the electronic archive and data management system.</p>	
Keywords	electronic building permit, electronic archive, Lupapiste.fi

Sisällys

Lyhenteet

Sanastoa

1	Johdanto	1
1.1	Taustaa	1
1.2	Tutkimuksen tavoitteet	3
1.3	Rajaus	3
1.4	Tutkimussuunnitelma	3
2	Taustaa sähköisten palveluiden kehittämisestä	4
2.1	SADe-hanke	4
2.2	SADe-ohjelma	5
2.3	Sähköisten palveluiden hyöty- ja haittanäkökulmia	8
2.4	Ympäristöministeriön sähköiset hankkeet	9
2.5	Ympäristöministeriön vaatimukset palvelusta ja sen kehityksestä	10
3	Rakennusvalvonta	11
3.1	Kunnan rakennusvalvonnan tehtävä	11
3.1.1	Rakennustarkastaja	12
3.1.2	Rakennusvalvonnan henkilöstö	13
3.2	Keskitetty rakennusvalvonta	13
3.3	Rakennusvalvonnan ohjelmistot	15
3.3.1	Rakennusrekisteri	15
3.3.2	Paikkatieto-ohjelma	17
3.4	Rakentamisen luvat	19
3.5	Rakennuslupahakemus	20
3.5.1	Kuuleminen ja lausunnot	20
3.5.2	Hakemuksen käsittely	21
3.6	Arkistointi	21
3.6.1	Rakennuslupien arkistointi	22
3.6.2	Rakennuslupa-arkiston käytettävyys	23
4	Sähköinen asiointipalvelu	23
4.1	Lupapiste-palvelun keskeisempiä tavoitteita	24
4.2	Lupapiste-palvelun kehittäminen	25

4.2.1	Minkälainen palvelu syntyi	26
4.2.2	Saavutettiin ympäristöministeriön tavoitteet?	26
4.3	Asiointi Lupapiste-palvelussa	27
4.3.1	Käyttöönotto luvanhakija	28
4.3.2	Neuvontapyyntö	28
4.3.3	Rakennuslupahakemus	29
4.4	Viranomaisen palvelualusta	29
4.4.1	Luvan viranomaiskäsittely	30
4.4.2	Sähköinen allekirjoitus	30
4.5	Tietojen siirtyminen kuntarekisteriin	30
4.6	Lupapiste-palvelun hinnoittelu	31
4.7	Lupapistepalvelun yhteydet	33
5	Sähköinen arkistointi	34
5.1	Sähköisen arkistoinnin hankkeet kuntatasolla	35
5.2	Sähköisen pysyväisarkistoinnin vaatimukset	36
5.3	Sähköinen arkistointi Lupapiste-palvelussa	38
5.3.1	Aineiston arkistointi Lupapiste-palvelusta	39
5.3.2	Dokumentinhallinta	40
5.4	Arkistoinnin hinnoittelu	40
6	Mittaustapa ja tulokset	41
6.1	Paperisen rakennuslupakäsittelyn tapahtumatiedot	42
6.2	Lupapiste-palvelun tapahtumatiedot	44
6.3	Aikavertailu Lupapiste-palvelun ja paperisen hakutavan välillä	46
6.4	Kustannushyödyn arviointi	48
6.5	Käyttäjäkyselyn tulokset	49
7	Johtopäätökset	52
	Lähteet	55

Liitteet

Liite 1. Kysely paperisen rakennuslupahakemuksen käsittelytapautumista

Liite 2. Kysely sähköisen rakennuslupahakemuksen käsittelytapautumista

Liite 3. Kooste paperisen rakennuslupahakemuksen käsittelytapautumista

Liite 4. Kooste sähköisen rakennuslupahakemuksen käsittelytapautumista

Liite 5. YM, Joonas Majurinen, sähköpostihaastattelu

Liite 6. Solita Oy, Ilkka Mattila, sähköpostihaastattelu

Liite 7. Lisäkyselyn vastaukset

Lyhenteet

AMS	Arkistonmuodostussuunnitelma
eAMS	Sähköinen arkistonmuodostussuunnitelma
JHS	Julkisen hallinnon suositus
KRYSP	Kuntien rakennetun ympäristön sähköiset palvelut
MRA	Maankäyttö- ja rakennusasetus
MRL	Maankäyttö- ja rakennuslaki
SÄHKE 2	Sähköisten asiakirjatietojen käsittely, hallinta ja säilyttäminen
TOS	Tiedonohjaussuunnitelma
VM	Valtiovarainministeriö
VTJ	Väestötietojärjestelmä
WFS	Web Feature Service, paikkatietojen reaaliaikainen latauspalvelu
WMS	Web Map Service, karttakuva-aineistojen latauspalvelu
WMTS	Web Map Tile Service, valmiiden karttatuotteiden latauspalvelu
YM	Ympäristöministeriö

Sanastoa

kunta	Kunta on itsehallinnollinen julkishallinnon yksikkö, joka toimii valtion valvonnassa
Kuntaliitto	Suomen kuntien edunvalvonta- ja yhteistyöjärjestö
kuntarekisteri-ohjelmisto	Rakennus- ja huoneistorekisteritietojen ylläpito-ohjelmisto
Lupapiste-palvelu	Sähköisen rakennuslupahakemuksen asiointipalvelu
paikkatieto	Tietoa, jolla on sijainti, joka voidaan esittää koordinaatein tai osoitteella
paikkatietojärjestelmä	Tietojärjestelmä, jolla paikkatietoja käsitellään, analysoidaan ja hallitaan
rajapinta	Kahden laitteen tai ohjelmiston yhtymäkohta
SADe-hanke	Sähköisen asioinnin ja demokratian hanke, jonka tehtävänä oli vauhdittaa julkisen hallinnon sähköisten palveluiden kehittämistä
SADe-ohjelma	Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelma

1 Johdanto

1.1 Taustaa

Hallinto- ja kuntaministerin päätöksellä käynnistettiin sähköisen asioinnin ja demokratian kehittämishankkeen (SADe-hanke), jonka tehtävänä oli laatia ehdotus koko julkisen hallinnon ja julkisten palveluiden sähköisten palveluiden kehittämiseksi. Ehdotus piti sisällään kehittämislinjaukset, sekä käyttöönottosuunnitelmat sähköisille palveluille vuosille 2009–2012. Ehdotus hyväksyttiin hallituksessa keväällä 2009, jonka jälkeen Valtiovarainministeriö käynnisti sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe-ohjelma).

Ohjelman läpivientiä varten perustettiin johtoryhmä, johon kuului kaikkien eri ministeriöiden, Suomen Kuntaliiton, kuntien, Kansaneläkelaitoksen (Kela), Suomen itsenäisyyden juhlarahaston (Sitra) ja teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus (Tekes) edustajia. SADe-ohjelman tavoitteena oli, että kansalaisten ja yritysten olisi mahdollista asioida sähköisesti kaikissa keskeisissä palveluissa. Tavoitteena oli tehostaa myös julkisen sektorin itsensä yhteentoimivuutta, kehittämällä yhtenäistä tietojärjestelmäarkkitehtuuria. Ohjelmaan kuuluu 7, eri ministeriöiden vastuualueille suunnattua hanketta, joiden toteuttamisesta ministeriöt vastaavat. Hankkeiden toteutukseen osallistuu yhdessä ministeriöiden kanssa muita valtion viranomaisia, kuntia, kuntayhtymiä ja kolmannen sektorin toimijoita.

Ympäristöministeriön alaisuuteen kuuluu rakennetun ympäristön ja asumisen palvelukentälle sijoittuvien hankkeiden kehittäminen. Palveluiden siirtämisellä sähköisiin palvelualustoihin on tarkoitus saavuttaa hyötyä kansalaisten ajankäyttöön sekä kustannussäästöjen syntymistä, koska palvelut ovat käytössä 24/7 ja asiointi on nopeaa ja turvallista, eikä enää ole tarvetta matkustaa eri virastoihin. Tiedonsaannin odotetaan tehostuvan palvelujen tietosisällön johdosta ja vaikutusmahdollisuuksien lisääntyvän. Lupien ja hakemusten käsittelyajat lyhenevät ja laatu paranee. Viranomaisille palvelut tuovat aika- ja kustannussäästöjä vähentyneen manuaalisen työn johdosta.

Lupapiste-palvelu, sähköinen rakennuslupien käsittely ja hakujärjestelmä, jonka ympäristöministeriö kehitti yhdessä Solita Oy:n kanssa, on ollut käytössä kevästä 2013 alkaen. Palvelun kehityksessä oli oleellisesti mukana myös kunta-asiakkaita, joista

palvelun otti ensimmäisenä käyttöön Järvenpään kaupunki. Järjestelmä on ns. yhden luukun periaatteella toimiva järjestelmä, johon on mahdollista toimittaa hakemuksia kaikkeen kunnassa tapahtuvaan rakennustoimintaan. Palvelussa kohtaavat rakentaja, suunnittelija, rakentamisen vastuuhenkilöt ja kunnan viranomainen, kuitenkin tarvitsematta sopia yhteistä palaveriaikaa ja paikkaa. Rakentamiseen liittyvä neuvonta ja rakentamiseen liittyvien kuvien kaikki hallinta tapahtuu järjestelmässä.

Lupapiste.fi palvelun käyttö on kasvanut nopeasti ja rakennuslupia on mahdollista hakea noin kolmasosassa Suomen kunnista ja neuvontapalveluja tarjoaa lähes kaikki kunnat. Palvelun kehittäjä ja ylläpitäjä Solita Oy tarjosi aiheita tutkittavaksi, jotta saataisiin näyttöä palvelun käyttöönoton jälkeisestä kustannus- ja aikahyödystä. Solita Oy:tä kiinnosti juuri aikahyöty rakennuslupaa kohden, joka olisi mahdollista muuttaa kustannushyödyksi kunnallisessa rakennusvalvontatoiminnassa ja sitä kautta osoittaa palvelun kannattavuus.

Rakennuslupahakemuksen täyttämiseen ja käsittelyyn käytetyn ajan ollessa melko pieni osa varsinaista rakentamisprosessia, korostuu palvelun helppokäyttöisyys, jotta siitä saatava hyöty vastaisi kunnan, eli asiakkaan tarkoitusta. Palvelun perustuessa sähköisen tiedon hakuun ja käsittelyyn, olisi asiakkaan tiedostettava tilanne, että tieto järjestelmään pitäisi tallentaa, jotta sitä voi hakea. Tästä syystä oleellinen osa sähköistä palvelua on tiedon arkistointi sähköiseen muotoon, joka myös vaikuttaa oleellisesti tutkimuksen hyötynäkökulmaan ja palveluntarjoajan tarpeeseen osoittaa palvelun kokonaishyöty.

Tutkimuksen toteutuksessa tulee esille oma suhteeni käsiteltävään aiheeseen, sillä oma tehtäväni paikkatietoinsinöörinä Mäntsälän kunnassa sisälsi projektivastuun Lupapiste-palvelun käyttöönotossa. Palvelun käyttöönoton jälkeisistä kokemuksista ja hyötynäkökulman tutkinnassa, korostuu tehtäväni kunnan Lupapiste pääkäyttäjänä. Mäntsälän kunnan näkökulmat tulevat esille myös rakennusvalvonta-asioissa sekä tulosvertailuissa.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tällä opinnäytetyöllä pyritään selvittämään asiakkaan, eli kunnan hyöty sähköisen rakennuslupahakemuksen käsittelyssä, Lupapiste-palvelussa. Käsittelyllä tarkoitetaan kaikkia niitä työvaiheita, jotka kuuluvat ensimmäisestä yhteydenotosta rakennusvalvontaan ja päättyy ensimmäisen katselmuksen tai aloituskokouksen tilaamiseen. Perehtymällä sähköisten palveluiden kehittämisen taustoihin sekä eri tahojen tekemiin selvityksiin, etsitään jo olemassa olevaa tietoa. Hyötynäkökulmaa tutkitaan teoreettisella katsauksella, perehtymällä rakentamista, rakennuslupaa ja arkistointia koskeviin eri lakeihin ja vaatimuksiin. Keräämällä tietoa rakennusvalvonnan viranomaisilta saadaan teorialle tutkimustietoa, jolla pyritään vahvistamaan Lupapiste-palvelun välitön asiakashyöty tai arvioimaan, missä vaiheessa se saavutetaan, vai saavutetaanko sitä ollenkaan.

1.3 Rajaus

Tutkimus rajautui asiakashyödyn mittaamiseen rakennusluvan hakuprosessissa, perinteisellä paperisella luvanhakumenetelmällä, sekä sähköisellä rakennusluvan hakuprosessilla Lupapiste-palvelussa. Tutkimuksessa ei vertailtu eri taustaohjelmistojen välisiä eroja, vaan keskityttiin kunnan rakennusvalvonnassa tapahtuvaan rakennusluvan käsittelyyn. Työssä ei myöskään vertailtu eri kuntien välistä tehokkuutta.

1.4 Tutkimussuunnitelma

Tutkimusmenetelmäksi muotoutui tiedon keruu rakennusvalvontaan toimitetuilla lomakkeilla (liitteet 1 ja 2), joihin kerättäisiin tietoa rakennusluvan käsittelyyn käytetyistä ajoista ja erilaisista yhteydenotoista, sekä muista rakennusluvan haun aikaisista käyttötapauksista. Tietoja kerättäisiin omakotitalon uudisrakennuslupaan liittyvästä hakuprosessista. Lomakkeen olisi tarkoitus kulkea rakennusluvan hakuprosessin mukana, jolloin siihen tekisi merkintänsä kukin rakennusvalvontaviranomainen, joka hakemusta käsittelee. Tutkimustietoa kerättäisiin kolmesta erisuuruudesta kunnasta, jotka käsittelevät rakennusluvut perinteisellä paperimuotoisella hakemuksella, sekä kolmesta kunnasta, jotka ovat siirtyneet sähköiseen rakennusluvan hakumenetelmään. Tiedon keräykseen osallistuvat kunnat keräisivät tietoa 10 rakennusluvasta. Kunkin

rakennusluvan käsittelyajoista ja käsittelykerroista lasketuilla kuntakohtaisilla keskiarvoilla, olisi tarkoitus osoittaa eroja sähköisen ja paperisen rakennuslupakäsittelyn välillä. Koska tiedon keruuseen osallistuvat kunnat ovat varsin erisuuruisia, toimitin vielä tiedon keruuseen liittyvän haastattelun, jolla pyritään selvittämään yhteistyökuntien rakennuslupien käsittelyyn liittyvät käytännöt, sekä henkilöstön eri toimenkuvat. Haastattelusta saaduilla tuloksilla pyritään tukemaan ajan mittaamisella saatuja tuloksia ja selvittämään mahdollisia tuloksissa esiintyviä eroja. Käyttöaikaisesta hyödystä toimitin vielä sähköpostilla lisäkyselyn, joka sisälsi 11 kohtaa (liite 7). Lisäkyselyn toimitin 26 rakennustarkastusviranomaiselle, joilla oli yli vuoden kokemus Lupapiste-palvelun käytöstä.

2 Taustaa sähköisten palveluiden kehittämisestä

2.1 SADe-hanke

Hankkeen taustalla oli Hallitusohjelman mukainen julkisen hallinnon toiminnan, palvelurakenteiden, yhteispalvelun, puhelinpalveluiden ja sähköisen asioinnin kehittäminen. Keskeisimmistä kehittämistehtävistä vastasi valtiovarainministeriö. Hallituskauden tavoitteita oli aluehallinnon uudistaminen (ALKU-hanke), kunta- ja palvelurakenneuudistus (PARAS-hanke) sekä yhteispalvelun laajentamishanke. Koska uudet sähköiset palvelut vaativat yhteisiä tietoteknisiä ratkaisuja, perustettiin valtion IT-asioiden ohjauksen kehittämisyksikkö (ValtIT), sekä kuntien tietohallintoa koordinoiva yksikkö (KuntaIT). (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Valtiovarainministeriön vuonna 2008 asettaman SADe-hankkeen (sähköinen asiointi ja demokratia) tehtävänä oli vauhdittaa julkisen hallinnon sähköisten palveluiden kehittämistä. Hankkeen tarkoitus oli laatia ehdotus, koko julkisen hallinnon ja julkisten palvelujen kehittämiseksi tulevaisuudessa, sekä laatia toimenpidesuunnitelma vuosille 2009–2012. Loppuraportti valmistui keväällä 2009 ja se sisälsi ehdotukset keskeisten kansallisten sähköisten asiointipalveluiden tavoitteista, linjauksista ja toimenpiteistä julkiselle hallinnolle. (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Hallitus hyväksyi liikenne- ja viestintäministeriön yhteydessä toimivan Arjen tietoyhteiskunta neuvottelukunnan raportin ”sähköisen asioinnin ja tietoyhteiskuntakehityksen vauhdittamiseksi”.

Raportin keskeisempänä sisältönä oli, että

hallitus vauhdittaa Suomen tietoyhteiskuntakehitystä ja sähköisten asiointipalveluiden leviämistä kolmella toimintakokonaisuudella:

- jatkamalla Arjen tietoyhteiskuntaohjelmaa
- käynnistämällä Sähköisen asioinnin ja demokratian ohjelman (SADe-hanke)
- organisoimalla uudelleen julkisten tietojärjestelmien määrittelyn, hankinnan ja ylläpidon. (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

2.2 SADe-ohjelma

Vuonna 2009 käynnistettiin kehittämis- ja uudistamishanke, SADe-ohjelma, joka päättyi vuoden 2015 lopussa. Hankkeen alussa ”Valtiovarainministeriö tilasi Netum konsultointi Oy:ltä selvityksen, jonka laatimisen tavoitteena oli tuoda SADe-ohjelman toteutukselle kuva julkisen sektorin tuottamista sähköisistä palveluista, sekä sähköisen palvelujen kehittämishankkeista.” (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Palvelu- ja hankeselvityksessä hyödynnettiin vuosina 2006–2009 tehtyjen KuntaIT:n hanke- ja palvelukartan tietokantoja, joissa oli selvitetty julkisen sektorin käyttämiä verkkopalveluita. Verkkopalveluiden käyttötietoja saatiin myös www.alexacom palvelusta, joka seuraa maailmanlaajuisesti Internet-palvelujen käyttöä. Palvelu laskee seuraamilleen verkkopalveluille maailmanlaajuisen järjestysluvun. Alexa keräsi tietoa päädomainiin (verkkopalveluihin) esim. Google.com-kirjautumisista, joten paikalliset kirjautumiset, esim. Google.fi, eivät sisältyneet Alexan tuloksiin. Tietojen keruuajankohtana maailmanlaajuisesti käytetyimmät verkkopalvelut olivat Google.com, Facebook.com, Yahoo.com ja YouTube.com. (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Suomen julkisen sektorin käytetyimmät verkkopalvelut tarkasteluajankohdalla olivat pääasiassa muita kuin kuntien kansalaisille tarjoamia peruspalveluita, kuten tilastossa (kuva 1) esitetään. Tarkastelemalla taulukkoa voidaan todeta, että sähköisten palveluiden kehittämiseksi oli todellista tarvetta. (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Domain	Alexa rank
Työhallinnon palvelut (www.mol.fi)	9 615
Helsingin yliopisto	11 214
Säätiedot (www.fmi.fi)	11 658
Pääkaupunkiseudun reittiopas (www.ytv.fi)	14 436
Tampereen teknillinen yliopisto	22 965
Helsingin kaupunki	24 823
Teknillinen korkeakoulu	28 774
Oulun yliopisto	33 532
Tampereen kaupunki	40 921
Kansaneläkelaitos	42 396
Jyväskylän yliopisto	49 079
Turun yliopisto	52 337
Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä (www.ytj.fi)	56 539
Oulun kaupunki	68 444
Verohallinto	71 934
Turun kaupunki	81 129
Pääkaupunkiseudun kirjastopalvelut (HelMet)	87 056
Joensuun yliopisto	93 819
Kuopion yliopisto	94 603
Tiehallinnon palvelut	103 795
*****	*****
Poliisin palvelut	120 789
Tunnistus.fi	124 654
Julkiset hankinnat (www.hankintailmoitukset.fi)	228 586
Suomi.fi portaali	261 885
YritysSuomi	1 187 981

Kuva 1. Suomen julkisen sektorin käytetyimmät verkkopalvelut (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009).

Palvelu- ja hankeselvityksen tulosten perusteella, eri ministeriöiden tehtäväksi jäi koordinoita alaisuuteensa kuuluvien julkisen hallinnon tuottamien palveluiden mahdollisuuksia siirtyä sähköisiin palveluihin ja kehittää niitä (kuva 2). SADe-ohjelman tavoitteena oli, että kansalaisen ja yritysten, olisi mahdollista käyttää kaikkia keskeisiä viranomaispalveluita sähköisessä muodossa vuoteen 2013 mennessä. Viranomaisten tuottamiin palveluihin luotaisiin asiakasrajapinnat, joita kansalaiset ja yritykset pystyisivät hyödyntämään. (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Kuva 2. Sade-ohjelman palvelukokonaisuudet (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009).

Hallituksen ohjeistuksessa SADe-ohjelman tuottamille palveluille määriteltiin seuraavanlaisia ehtoja:

- Palvelut kehitetään helppokäyttöisiksi yhdessä käyttäjien kanssa.
- Kansalaisten tietosuojaa ei saa vaarantua.
- Hankinnoissa hyödynnetään jo valmiita ratkaisuja, jos mahdollista.
- Yksityisen sektorin toimijat ovat mukana kehittämisessä.
- Pyritään edistämään avointa tietojärjestelmäarkkitehtuuria.
- Pyritään edistämään avoimen lähdekoodin käyttöä järjestelmissä. (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Koska Suomi on kaksikielinen maa, otti Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunta myös kantaa palvelujen käytettävyyteen toteamalla, että "tietoyhteiskuntakehitystä vauhdittaessaan hallitus tekee ratkaisuja, jotka tukevat palvelujen tuottamista molemmilla kansallisilla kielillä" (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009).

2.3 Sähköisten palveluiden hyöty- ja haittanäkökulmia

Sähköisten hakupalvelujen hyötyä tarkastellessa on tärkeää tarkastella hyötynäkökulmaa ainakin kahdesta suunnasta, eli palveluja käyttävän ja palveluja tuottavan tahon näkökulmasta. Palveluja käyttävän tahon, eli kansalaisen ja yrityksen hyödyiksi voidaan tulkita seuraavanlaisia asioita:

- Palvelut ovat käytössä vuorokauden ympäri seitsemänä päivänä viikossa.
- Asiointi verkossa on nopeaa ja palvelut ovat turvallisia.
- Palveluissa on saatavissa runsaasti hakemiseen liittyvää tietoa.
- Palvelussa on paremmat vaikutusmahdollisuudet.
- Hakemusten käsittelyajat lyhenevät, sillä aineistot ovat yhteneväisempiä.
- Palveluja saadakseen ei tarvitse matkustaa niitä tuttavien tahojen luokse, jolloin syntyy kustannussäästöjä.
- Aikaa säästyy, koska palvelut ovat "kotiovella". (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Sähköisillä palveluilla voidaan katsoa olevan seuraavia haittapuolia:

- Palvelut vaativat nettiyhteyden, jollaista kaikilla kansalaisilla ei ole.
- Nettiyhteyksissä ongelmia.
- Varsinkin ikäihmisille palvelujen käyttö voi olla hankalaa.
- Palvelusta tulee "kasvotonta". (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Palveluja tuottavan tahon, eli viranomaisen näkökulmasta asiaa tarkastellessa voidaan hyödyiksi laskea seuraavanlaisia asioita:

- Palvelut tuottavat kustannussäästöjä, sillä hakija tekee osan työstä.
- Palvelut ovat kaikkien viranomaistahojen saavutettavissa.
- Työstä osa siirtyy asiakkaalle, jolloin aikaa jää enemmän asiantuntijatyöhön.
- Palvelun sisältämä tieto vähentää viranomaisen neuvonnan tarvetta.
- Neuvontapalvelut nopeutuvat, koska ei tule asiakaskontaktia.
- Käsittelyprosessit nopeutuvat, sillä palvelu itsessään valikoi sinne syötettävän tiedon määrää. (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Viranomaisnäkökulmasta sähköisillä palveluilla on seuraavia haittapuolia:

- Palvelut vaativat taustajärjestelmiä ympärilleen, kuten dokumentin hallinta ja arkistointi.
- Kaikki asiakkaat eivät pysty asioimaan sähköisesti, joten syntyy päällekkäisiä prosesseja.
- Palveluiden todellinen hyöty konkretisoituu vasta vuosien kuluttua, sillä perustamiskustannukset ovat huomattavat. (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

2.4 Ympäristöministeriön sähköiset hankkeet

SADe- palvelu- ja hankeselvityksen perusteella rakentamiseen liittyviä palveluita hyödynnettiin vain 18 yksittäisessä verkkopalvelussa. Palvelut liittyivät kaavoitukseen, suunnitelmiin ja myytävänä oleviin tontteihin sekä kiinteistöihin.

SADe-ohjelman puitteissa selvitettiin kansalaisten käyttämiä palveluita ja niiden sähköistämistä, joista valittiin kehitettäväksi aluksi 10–12 sähköisen asiainnin palvelukokonaisuutta. (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Ympäristöministeriön tehtävä oli kehittää ja tuottaa asumisen ja rakentamisen sähköisiä lupapalveluita, sähköisiä tukihakemuksia, sekä tieto- ja analyysitarpeisiin liittyviä palveluita, joiden ansiosta tiedonkulku kansalaisten, yritysten ja viranomaisen välillä helpottuisi ja nopeutuisi. (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

Ympäristöministeriön toteutuneita hankkeita olivat

- Lupapiste (sähköinen rakentamisen lupapalvelu).
- Tarkkailija (elinympäristön seurantapalvelu).
- Harava (karttapohjainen kyselypalvelu).
- Asuntojenvuokrat (hinta- ja laatutietoa vuokrakohteista).
- Asuntojen hintatiedot (hinta- ja laatutietoa kerros-, rivi- ja omakotitalokaupoista).
- Energiatodistuspalvelu (kokoa tietoa energialuokista ja energiatodistusten laatijoista).
- ARAn tukien sähköiset palvelut (määrärahojen käsittelypalvelu).
- Liiteri (elinympäristöä koskevia tilasto-, paikkatieto- ja kartta-aineistoja. (SADe palvelu- ja hankeselvitys 2009.)

2.5 Ympäristöministeriön vaatimukset palvelusta ja sen kehityksestä

Palveluiden tilaajan näkökulmasta tavoitteena oli löytää yhteistyökumppani, jolla oli riittävästi kokemusta toimialalta ja joka pystyisi tuottamaan asiointipalvelun kokonaisuudessaan, jotta käyttöönotto sujuisi kunnissa mahdollisimman helposti. Tehtävä oli haasteellinen, sillä erilaisia vaatimuksia ja ominaisuuksia palvelulle ja sitä tuottavalle yritykselle oli satoja, joista kokonaisuuksia oli mm.

- kokemusta tuottaa verkkopalvelua palveluna
- VAHTI-tietoturvaohjeet täyttävä käyttöympäristö
- riittävä liikevaihto
- kokemusta paikkatietoympäristöstä
- kokemusta rajapinnoista. (Majurinen 2016) (Liite 5.)

Palvelualustan rakentumisessa oli tarkoitus hyödyntää Valtion IT-palvelukeskuksen alustaa kaikissa muissakin SADe-palveluissa, mutta VM keskeytti sen ja päätti, että palvelulle kehitetään oma palvelualusta. SADe-ohjelman linjauksen mukaan julkisen hallinnon palvelut toteutettaisiin yhteisinä, joten malliksi valittiin JulkICT:n toteutusmalli. (Majurinen 2016) (Liite 5.)

3 Rakennusvalvonta

Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään rakennusvalvonnasta ”Rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus” (MRL 132/1999 § 21). Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että lautakunta tai monijäseninen toimielin vastaisi rakennusluvista tai rakentamisen valvonnasta, vaan valvonnasta vastaa kunnan rakennusvalvontaosasto, jonka päätökset lautakunta tai toimielin vahvistaa. Päätöksellään lautakunta tai toimielin vahvistaa rakennusvalvonnan tekemän ehdotuksen, josta tulee valitusajan jälkeen lainvoimainen.

3.1 Kunnan rakennusvalvonnan tehtävä

Kunnan rakennusvalvonta sijaitsee kuntaorganisaatiossa useasti maankäytön-, teknisen- tai ympäristötoimialan alaisuudessa, mutta rakennusvalvonnan sijoittumista kuntaorganisaatioon ei ole määrätty tarkasti missään laissa, joskin sen luonnollinen sijainti on edellä mainittujen organisaatioiden yhteydessä, sillä palvelut tukeutuvat toisiinsa.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa sanotaan, että ”Rakentamisen neuvontaa ja valvontaa varten kunnassa tulee olla rakennustarkastaja” (MRL 132/1999 § 21.), jossa rakennustarkastaja on lakiin perustuvissa tehtävissään kunnan rakennusvalvontaviranomaisen, eli lautakunnan alainen.

Kunnalla ei ole pakko olla omaa rakennustarkastajaa, vaan jos tehtävien hoitamisen kannalta, esim. pienen kunnan vähäisen rakentamisen johdosta, on tarkoituksen mukaista, voivat kunnat käyttää yhteistä rakennustarkastajaa tai tehdä sopimuksen

rakennustarkastustoiminnan hankkimisesta toisen kunnan viranhaltijalta. (MRL 132/1999 § 21.)

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen yleispiirteisinä tehtävinä on valvoa kaavojen, eli kaupunkisuunnittelun noudattamista, sekä huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä. Rakennusvalvontaviranomaisen tehtäviin kuuluu myös rakennetun ympäristön valvonta, joka koskee sekä rakennuksia että ympäristön hoitoa, siten kuin siitä säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksessa. (MRA 895/1999 § 2.)

Kunnan muiden viranomaisten osallistumisesta rakentamisen viranomaisvalvontaan sekä rakennussuunnitelmien kaupunkikuvallisen ja teknisen tarkastuksen järjestämisestä voidaan määrätä johtosäännöllä. (MRA 895/1999 § 4.)

3.1.1 Rakennustarkastaja

Rakennustarkastajan pätevyydestä säädetään Maankäyttö- ja rakennusasetuksella.

Rakennustarkastajalla tulee olla tehtävään soveltuva rakennusalan korkeakoulututkinto. Lisäksi hänellä tulee olla riittävä kokemus rakennussuunnitteluun ja rakennustyön suoritukseen liittyvistä tehtävistä. (MRA 895/1999 § 4.)

Rakennustarkastaja, joka tekee rakennuslupiin liittyviä päätöksiä, eli myöntää rakennusluvut, on aina viranhaltija.

Rakennustarkastuksen tehtäviin kuuluu myös rakentamisen aikainen valvonta, joka koostuu erilaisista katselmuksista, jotka alkavat aloituskokouksesta ja päättyvät loppukatselmukseen, jolloin rakennus katsotaan olevan kaikilta osiltaan valmis. (MRL 132/1999 § 149.)

Rakennustarkastaja päättää katselmuksien määrän tarpeen mukaan, riippuen kohteen laajuudesta ja vaativuudesta ja sijoittumisesta kaava-alueelle tai sen ulkopuolelle. Rakennustarkastajan tehtävä katselmuksissa on tarkastaa, että rakentaminen noudattaa laadittuja suunnitelmia. Rakentamisen aikaisista katselmuksista pidetään pöytäkirjaa, johon merkitään tehdyt katselmuksiset ja niihin kohdistuvat huomautukset, korjausvelvoitteet ja hyväksytyt työvaiheet. (MRL 132/1999 § 150.)

3.1.2 Rakennusvalvonnan henkilöstö

Rakennusvalvonnan henkilöstö eri kuntien välillä vaihtelee erittäin paljon, johtuen kuntien suurista kokoeroista. Pienissä kunnissa rakennusvalvontaa voi hoitaa esim. kunnan tekninen johtaja muiden töidensä ohessa tai valvonta ostetaan joltain toiselta kunnalta.

Keskikokoisissa kunnissa esim. Mäntsälässä on erikseen rakennusvalvonnan sihteeri, joka vastaanottaa valmiit rakennusluvut, käsittelee rakennuslupapäätökset, laskuttaa luvat ja arkistoi ne. Rakennustarkastajat suorittavat lupakäsittelyn, pyytävät tarvittavat lausunnot ja tekevät työmaatarkastukset. (Rakennusvalvonnan yhteystiedot 2016 Mäntsälän kunta.)

Suurissa kaupungeissa kuten Vantaalla, on erikseen lupaosasto, joka käsittelee rakennusluvut. Henkilöstöön kuuluvien ammattinimikkeitä ovat lupasihteeri, lupa-arkkitehti, tarkastusinsinööri sekä LVI-tarkastusinsinööri. Tarkastusosastolla työskentelee lupasihteeri, tarkastusrakennusmestari, LVI-tarkastusinsinööri sekä LVI-tarkastaja. (Rakennusvalvonnan yhteystiedot 2016 Vantaan kaupunki.)

3.2 Keskitetty rakennusvalvonta

Kuten MRL 21§:ssä todetaan, voi kunnilla olla yhteinen rakennustarkastaja tai kunta voi tehdä sopimuksen rakennusvalvonnan viranomaistyöstä jonkun toisen kunnan kanssa. Myös Suomen Hallituksen ja ympäristöministeriön MRL-arvioinnissa on todettu, että rakennusvalvonta tulisi koota suurempien yksiköiden hoidettavaksi. Kuntaliiton selvityksessä todetaan, että ” Suuremmilla yksiköillä arvioidaan parannettavan rakennusvalvontojen toimintaedellytyksiä ja luodaan edellytykset paremmalla palvelutasolle ja yhtenäisimmille käytännöille.” (Rakennustarkastusyhdistyksen tiedote 2015.)

Ympäristöministeriö on käynnistämässä selvitystyötä lainsäädännön tarkentamiseksi niin, että uudet keskitetyt rakennusvalvontayksiköt aloittaisivat toimintansa vuoden 2017 aikana. Lainsäädäntö antaisi kunnille enemmän mahdollisuuksia rakennusvalvonnan toiminnan järjestämiseksi, mutta toisaalta, kuten Kuntaliiton selvityksessä todetaan, ”ohjaavat alati hiukan eri tarpeista syntyvät sektorikohtaiset alueyksiköt liikaa kunnan

organisaatorakennetta ja vapautta järjestää toimintaa.” (Rakennustarkastusyhdistyksen tiedote 2015.)

Kuntaliiton linjauksessa on tavoitteena rakennusvalvonnan kehittäminen osana kuntarakennetta, jonka alueellistamisen tai ylikunnallistamisen vaikutuksia täytyy selvittää, etenkin maankäytön toimintaan.

Keskeisimpinä tavoitteina Kuntaliitto pitää lainsäädännön muutoksessa:

Kuntien maankäyttötavoitteiden toteuttamisen turvaaminen sekä rakennusvalvonnan toiminnan tehostaminen ja oikea suuntaaminen. Organisaatiomuutos edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain rakennusvalvontaa koskevien säännösten tarkistamista ja joidenkin tehtävien uudelleen arviointia. (Rakennustarkastusyhdistyksen tiedote 2015.)

Koska rakennustarkastaja toimii osana kuntaorganisaatiota, hän myös tuntee kunnan kaavoituksen, ympäristönsuojelun ja teknisten palveluiden tavoitteet ja toteuttamishankkeet.

Kuntaliiton selvityksessä rakennusvalvonnan alueellistamisen hyödyistä todetaan että, ”tulkinnat yhtenäistyvät, maksujen kerääminen tehostuu, yksiköiden haavoittuvuus pienenee ja mahdollisuus erikoistumiseen parantuu – osaaminen kehittyy ja monipuolistuu.” (Rakennustarkastusyhdistyksen tiedote 2015.)

Pelkästään hyötyjä uudistuksessa tuskin saavutetaan, sillä varsinkin pienten ja keskisuurten kuntien organisaatiot ovat sitoutuneet toiminnallisesti tiiviisti yhteen. Kuten Kuntaliiton selvityksessä todetaan:

Rakennusvalvonnan ja kaavoituksen saumaton ja yhteiseen näkemykseen perustuva yhteistyö on edellytys kunnan maankäyttöä, kaupunkikuvaa ja rakentamista yleensä koskevien strategisten linjausten toteutumiselle. (Rakennustarkastusyhdistyksen tiedote 2015.)

Vaikka alueellistamisessa saavutettaisiin taloudellisia hyötyjä, voi se kääntyä kuntien maankäytön kokonaisuuden hallinnan vastaiseksi. Alueellinen kuntalaisten tahdon toteutuminen ja elinvoiman edistäminen kuntaorganisaatiossa vaarantuu, maankäytön ja rakennusvalvonnan yhteistyön eriytymisen myötä.

3.3 Rakennusvalvonnan ohjelmistot

Kuntien rakennusvalvonnassa ylläpidetään rakennus- ja huoneistorekisteritietoja (RHR) kuntarekisterissä. Kuntarekisterissä ja siihen liittyvissä sovelluksissa on mahdollista hallita ja ylläpitää kuntien rekisteritietoja kaavoituksen, kiinteistöjen, maaomaisuuden, rakennusvalvonnan, ympäristön, ympäristöterveyden ja väestötietojen osa-alueilla. Rekisteritietoja selailu tapahtuu kuntarekisteriohjelmalla tai rekisteriin integroidulla paikkatieto-ohjelmistolla, jolloin tiedoille saadaan karttasijainti helpottamaan kohteen maantieteellistä havainnollistamista.

3.3.1 Rakennusrekisteri

Kuntarekisterin rakennusvalvontaosiot mahdollistavat monipuolisesti erilaisten rakennusvalvonta-asioiden käsittelyprosesseja kuten

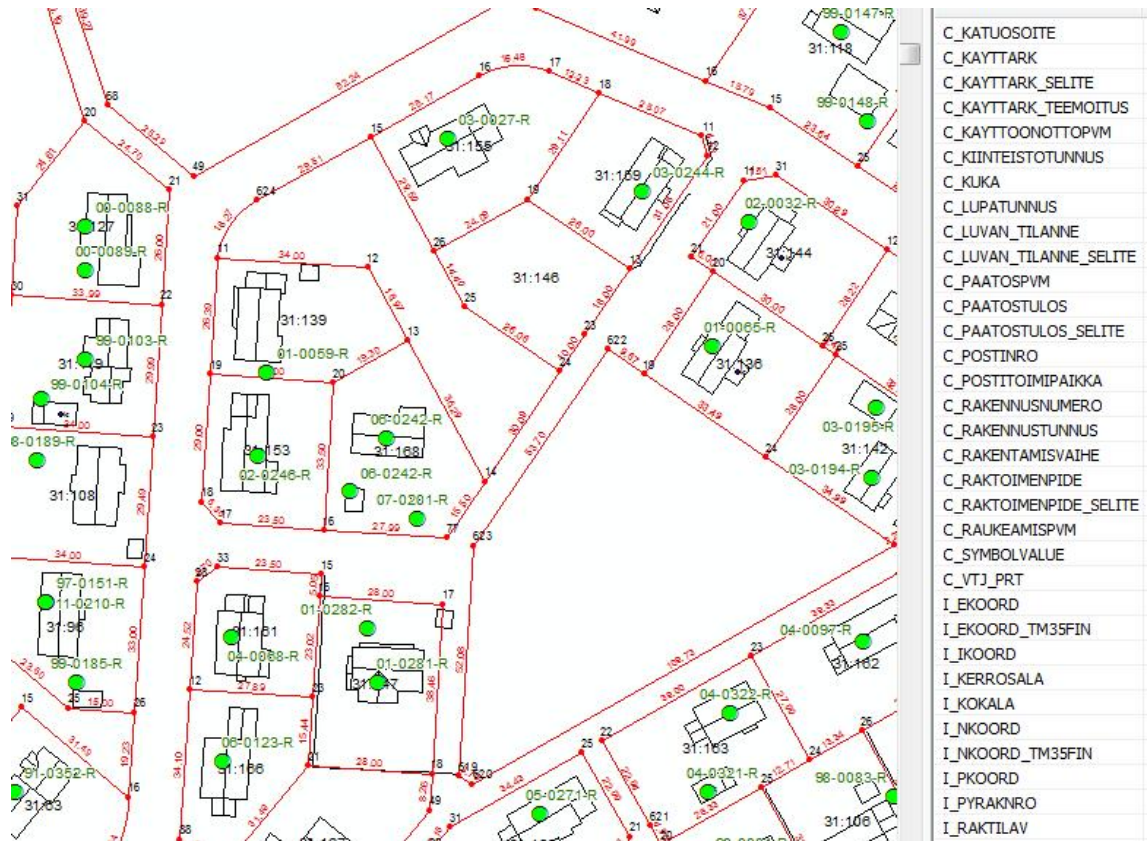
- rakennuslupa
- toimenpidelupa
- toimenpideilmoitus
- purkamislupa
- maisematyölupa
- poikkeamispäätös
- suunnittelutarveratkaisu
- laskutus
- vakuus
- rasitteet
- lausunnot
- maksunpalautukset. (Facta – Kuntarekisteri 2015.)

Rekisterissä on mahdollista suorittaa myös jatkuvaa valvontaa ja muutoksenhakuun liittyviä toimenpiteitä. ”Rakennusvalvonta-asiat voidaan liittää toisiinsa, jolloin asiakokonaisuuksia on helppo seurata ajassa eteenpäin ja taaksepäin.” (Facta – Kuntarekisteri 2015.)

Rekisteristä saadaan tuotettua erilaisia rakentamiseen ja rakennuksiin liittyviä tilastoja ja siitä tiedot on mahdollista siirtää muihin taustajärjestelmiin, kuten dokumentinhallintaan. Sähköisten asiointipalveluiden hyödyntäminen on myös mahdollista, joko ennen tai jälkeen rakennusvalvontaosion tiedon tallentamisessa. Rekisteriaineistot ovat tarkoitettuja vain viranomaiskäyttöön, ja niiden selailuun liittyy sääntöjä ja ohjeistuksia, koska niissä esitetään yksityishenkilöiden henkilökohtaisia tietoja sekä henkilötunnuksia. (Facta – Kuntarekisteri 2015.)

Tiedon tallennus rakennusrekisteriin alkaa siinä vaiheessa, kun rakennushanke tulee vireille. Kunnan rakennusvalvonnassa rakennuslupahakemuksen tiedot tallennetaan rekisterijärjestelmään, josta ne ovat saatavilla kaikille rekisteritietoa tarvitseville viranomaisille. Rekisteriin tallennetaan tiedot hakijasta, rakennettavan kohteen sijainnista sekä tiedot rakennettavasta kohteesta sekä hankkeeseen liittyvät henkilöt yhteystietoineen. Rakennushankkeen aikana rekisteriin tallennetaan katselmukset, mahdolliset muutokset sekä kaikki muu mahdollinen rakennukseen tai rakentamiseen liittyvä tapahtuma.

Rakennusvalvontaosiossa tehdään rakennuslupaa koskevat päätökset, sieltä tulostetaan rakentajalle ja vastuuhenkilöille toimitettavat otteet ja siellä luodaan laskut. Rakentamisen päätyttyä tiedot säilyvät rekisterissä, jolloin kohteen rakennusaikaisiin tietoihin voidaan palata tarvittaessa. Rakennusvalvontaohjelmistosta tiedot siirretään väestörekisterikeskuksen tietokantaan rakennus- ja huoneistorekisteriin, josta tiedot ovat useiden viranomaisten käytössä, kuten maistraatti ja verottaja. Kunnan rekisteriohjelmistoon ladataan rajapintapalvelun kautta ajantasainen väestöaineisto, jota rekisteri hyödyntää väestötietojen selailussa kunnan eri toimialoilla.

Kuva 4. Paikkatieto-ohjelmistolla (FactaMap) esitetty rakennuslupapisteet ja niiden rekisteritietokentät.

Tiedot haetaan joko kunnan ylläpitämästä rekisteriaineistosta tai eri rekisterinpitäjien tietokannoista rajapintapalveluiden kautta tietyin määraajoin. Paikkatieto-ohjelmistolla on mahdollista pitää yllä kunnan ajantasaisia karttamateriaaleja, joista yleisimpiä ovat:

- kaavan pohjakartta
- kantakartta
- ajantasakaava
- osoitekartta.

Paikkatieto-ohjelmisto on viranomaisen työkalu kartta- ja rekisteritietojen selailuun. Paikkatieto-ohjelmaa hyödyntämällä voidaan kartta- ja rekisteriaineistoista tehdä erilaisia analyysejä kunnan päätöksenteon tueksi sekä esim. tarvittaviin rakentamisen tai maankäytön seurantaan tarvittaviin dokumentteihin.

3.4 Rakentamisen luvat

Rakennuslupa

Rakennuslupa tarvitaan uudisrakennuksen rakentamiseen, sellaiseen rakennuksen korjaus- ja muutostyöhön joka on verrattavissa rakennuksen rakentamiseen sekä rakennuksen laajentamiseen tai kerrosalaan laskettavan tilan lisäämiseen, rakennuksen vaippaan tai teknisiin järjestelmiin kohdistuvaan korjaus- ja muutostyöhön. Myös rakennuksen käyttötarkoituksen muutokseen tarvitaan rakennuslupa. (MRL 132/1999 § 125.)

Toimenpidelupa

Toimenpidelupa haetaan rakennelmien ja laitosten, kuten maston, säiliön ja piipun pystyttämiseen sekä rakennuksen julkisivun muutostöihin tai asuinrakennusten huoneistojärjestelyihin (MRL 132/1999 § 126).

Rakennuksen purkamislupa

Rakennuksen tai sen osan purkamislupa tarvitaan asemakaava-alueella, tai muilla yleispiirteisimmillä kaava-alueilla, mikäli kaavassa niin määrätään, tai voimassa on rakennuskielto alueen kehittämisvaiheessa (MRL 132/1999 § 127).

Maisematyölupa

Maisematyölupa tarvitaan, mikäli tehdään maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä tai puiden kaatamista (MRL 132/1999 § 128).

Lupien hakemisesta määrätään MRL: ssa seuraavaa:

Rakennuslupan, toimenpideluvan, purkamisluvan ja maisematyöluvan ratkaisee kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Maisematyölupa voidaan siirtää myös kunnan määräämän muun viranomaisen ratkaistavaksi. (MRL 132/1999 § 130.)

3.5 Rakennuslupahakemus

Rakennuslupa haetaan kirjallisesti rakennusvalvontaviranomaiselta ja hakemukseen liitetään seuraavanlaisia liitteitä:

- selvitys hakijan hallintasuhteesta rakennuspaikkaan
- rakennussuunnitelmaan sisältyvät pääpiirustukset, jotka on laatinut vaadittavan pätevyyden omaava rakennussuunnittelija ja varmentanut ne nimikirjoituksellaan. (MRL 132/1999 § 131.)

Mikäli hankkeen laajuus ja laatu niin edellyttävät, on hakemukseen liitettävä myös seuraavanlaisia asiakirjoja:

- otteet alueen peruskartasta, tonttikartasta ja asemakaavasta tai yleiskaavasta
- kiinteistörekisterin ote
- selvitys rakennuspaikan maaperän olosuhteista sekä niiden edellyttämästä perustamistavasta sekä mahdollisista muista tarvittavista toimenpiteistä
- energiaselvitys
- selvitys rakennuspaikan terveellisyydestä
- selvitys rakennuspaikan korkeussuhteista.

Mikäli rakennuslupahakemuksen kohde on korjausrakentamista tai vanhaan rakennuksen liittyvää uudisrakentamista, voi rakennusvalvontaviranomainen vaatia erinäisiä selvityksiä rakennuksen kunnosta. (MRL 132/1999 § 131.)

3.5.1 Kuuleminen ja lausunnot

Rakennuslupahakemuksen vireille tulosta on ilmoitettava naapurille, jollei ilmoittaminen hankkeen vähäisyys tai sijainti taikka kaavan sisältö huomioon ottaen ole naapurin edun kannalta ilmeisen tarpeetonta. Naapurilla tarkoitetaan viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajaa ja haltijaa. (MRL 132/1999 § 133.)

Naapureita on myös kuultava rakennushankkeesta kirjallisesti ja tarvittaessa heille on järjestettävä katselmustilaisuus, jossa heillä on mahdollisuus kertoa mielipiteensä hankkeesta. Mikäli rakennushanke ei ole asemakaava-alueella, tai hanke on muuten

merkittäväällä paikalla, ovat lausunnot pyydettävä myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. (MRL 132/1999 § 133.)

3.5.2 Hakemuksen käsittely

Rakennuslupahakemus käsitellään kunnan rakennusvalvonnassa, jossa hankkeen ”yleiset edellytykset arvioidaan rakennuksen sijoittumista, käyttötarkoitusta, rakennusoikeuden käyttämistä ja vaikutusta ympäristöön koskevat rajoitukset”. Lisäksi rakennusvalvontaviranomainen hyväksyy rakentamisen aikana käytettävät pääpiirustukset. Lupapäätökseen voidaan sisällyttää rakentamista tai toimenpiteen suorittamista koskevia määräyksiä, mikäli olosuhteet niin vaativat. (MRL 132/1999 § 134.)

Lupapäätöksestä ilmoittaminen

Lupapäätös toimitetaan hakijalle. Lupapäätös tai sen jäljennös toimitetaan lisäksi asetuksella säädettäville viranomaisille ja niille, jotka ovat sitä huomautuksessa tai erikseen pyytäneet (MRL 132/1999 § 142).

Lupapäätös on annettava tiedoksi hakijalle välittömästi päätöksen jälkeen. Päätös asetetaan julkisesti nähtäville kahden viikon ajaksi, kunnan virastotalolle paikkaan jossa se on kaikkien kuntalaisten nähtävillä. Mikäli päätöksen nähtävillä olon aikana ei luvasta tule valituksia saa rakennuslupa lainvoiman. (MRL 132/1999 § 142.)

3.6 Arkistointi

Arkistolaki, joka määrittelee arkistonmuodostajaksi myös kunnan, vaaditaan arkistoimaan tietyt asiakirjat, joilla tarkoitetaan

Kirjallista tai kuvallista esitystä taikka sellaista sähköisesti tai muulla vastaavalla tavalla aikaansaatua esitystä, joka on luettavissa, kuunneltavissa tai muutoin ymmärrettävissä teknisin apuvälinein (Arkistolaki 831/1994 6§).

Arkistotoimen vastuu kunnassa on kunnanhallituksen, jonka tehtävä on määritellä sille toimihenkilö tai viranhaltija. Arkistonhoitajalla tulee olla kunnanhallitukselta riittävä tuki ja mahdollisuudet järjestää arkisto siten, että asiakirjojen säilyminen on varmistettu, tilojen turvallisuus ja sijainti huomioon ottaen. Asiakirjojen käytettävyys on järjestettävä niin,

että tietojen käsittely ei vaaranna yksityisten ja yhteisöjen oikeusturvaa eikä tietosuojaa, mutta asiakirjojen julkiset osat ovat kuitenkin saatavilla, siten mitä laissa säädetään. (Arkistolaki 831/1994 7§.)

Arkistolaitos ohjeistaa arkistonpitäjää, mitkä asiakirjat ja niihin liittyvät tiedot säilytetään pysyvästi, mutta muutoin on arkistonpitäjän vastuulla määritellä eri asiakirjojen säilytysajat. Asiakirjat jotka on määrätty pysyvästi säilytettäväksi, tallennetaan sellaisilla menetelmillä jotka turvaavat säilyvyyden, sekä sellaisille materiaaleille jotka kestävät pitkäaikaisen säilytyksen. Arkistotoimen hoitajan tehtävä on huolehtia, että arkistoinnin määräajan tullessa täyteen, asiakirjat hävitetään asianmukaisella tavalla, huolehtien yksityishenkilön sekä yhteisön tietoturvan säilymisestä. (Arkistolaki 831/1994 8§, 11§, 12§.)

Arkistonmuodostajan tulee laatia arkistonmuodostussuunnitelma paperisten asiakirjojen käsittelyprosessista. Arkistonmuodostussuunnitelmassa ohjeistetaan kaikkia organisaatiossa syntyvien asiakirjallisten tietojen käsittelyä, rekisteröintiä ja säilyttämistä. Ohjeistuksessa käsitellään myös rekisteröintiä ja käsittelyä varten tarvittavat menetelmät ja järjestelmät. (AMS-opas 2015.)

3.6.1 Rakennuslupien arkistointi

Rakennuslupia on arkistoitu Suomen kunnissa jo useiden vuosikymmenien ajan paperisessa muodossa. Arkistoitujen lupien sisältö on hyvinkin erilaista arkistoinnin alussa kuin nykypäivänä. Rakentaminen ja rakentamisen määräykset ovat muuttuneet, joten myös arkistoitavien asiakirjojen määrä on kasvanut ja suunnitteluohjelmien myötä myös laatu parantunut. Arkistointia pidetään entistä tärkeämpänä, jotta lupaan ja siihen liittyviin tietoihin on helpompi palata ja niistä löytyvät tiedot ovat luotettavampia ja yhteneväisempiä.

Suomen Kuntaliitto on viitekohdassa mainitulla kirjeellään pyytänyt arkistolaitokselta päätöstä kunnallisten viranomaisten ja toimielinten maankäytön, kaavoituksen ja maapolitiikan, kiinteistönmuodostuksen, mittaus- ja karttapalvelujen sekä asiamiespalvelujen ja rakennusvalvonnan tehtävistä kertyvien asiakirjojen pysyvästä säilytyksestä. (Säilytettävät kunnalliset rakennusvalvonnan asiakirjat 2008.)

Arkistolaitoksen päätöksen 11665/2008 löytyvässä luettelossa eritellään eri lupa- ja ilmoitusasiakirjojen, jatkuvaan valvontaan ja pakkokeinoiniin liittyvien sekä muihin lakisääteisiin asiakirjoihin liittyvät yksityiskohtaisemmat tiedot pysyvästi säilytettävien asiakirjojen laaduista. Kunnallisessa rakennusvalvonnassa määrätään pysyvästi säilytettäväksi asiakirjoiksi rakennuslupapäätös, pääpiirustukset (julkisivu-, leikkaus-, pohja- ja asemapiirroksset) sekä lupaa varten pyydetyt lausunnot. (Säilytettävät kunnalliset rakennusvalvonnan asiakirjat 2008.)

3.6.2 Rakennuslupa-arkiston käytettävyys

Rakennuslupia arkistoitaessa paperisena arkiston sijainnilla on suurikin merkitys, sillä rakennuslupia käsitellään päivittäin, jolloin pitkä etäisyys tai hankala pääsy arkistoon vie paljon aikaa rakennusvalvonnan henkilöstöltä. Asiakirjojen kansioinnin ja kansioinnin nimeäminen sekä säilytysjärjestelmien tulee olla yhdenmukaisia, jotta aineiston käytettävyys säilyy.

4 Sähköinen asiointipalvelu

Laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003 määritellään raamit palveluiden tuottamiselle.

Lain tarkoituksena on lisätä asiointin sujuvuutta ja joutuisuutta samoin kuin tietoturvallisuutta hallinnossa, tuomioistuimissa ja muissa lainkäyttöelimissä sekä ulosotossa edistämällä sähköisten tiedonsiirtomenetelmien käyttöä. (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003.)

Lain 1 § säädetään myös viranomaisten ja asiakkaiden oikeuksista ja säädetään minkälaisia velvollisuuksia ja vastuita liittyy sähköiseen asiointiin. Lain 5 § pykälässä todetaan, että:

Viranomaisella pitää olla tarvittavat tekniset ja taloudelliset valmiudet järjestää sähköistä palvelua kaikille halukkaille tahoille. Viranomaisen on järjestettävä palveluille mahdollisimman yhteensopivat ja helppokäyttöiset ohjelmistot ja varmistettava tietoturvallisuuden toimivuudesta. (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003.)

4.1 Lupapiste-palvelun keskeisempiä tavoitteita

Hankkeen keskeisempiä tavoitteita oli luoda palvelu, joka olisi helppokäyttöinen ja sen käyttö mahdollista ilman sitoutumista aikaan ja paikkaan. Kehitysvaiheen tärkeimpiä haasteita oli saada kunnat, eli maksavat asiakkaat, vakuuttumaan siitä, miksi palvelu kannattaisi ottaa käyttöön. (Lupapiste tiedote 2015.)

Keskeisempiä olivatkin seuraavat kysymykset:

- Miksi palvelu kannattaa ottaa käyttöön?
- Miten kunta voi hyödyntää palvelua?
- Pysyvätkö käyttökustannukset kohtuullisina?
- Mitä palvelun käyttöönotto vaatii kunnan organisaatiossa?
- Mitä vaatii IT-ympäristössä? (Lupapiste tiedote 2015.)

Lähtökohtaisesti haluttiin eroon nykyisistä toimintatavoista, joita olivat

- pitkät lomakkeet, joissa kysellään asioita, joihin hakija ei osaa vastata
- tietojen selvittämisen vaikeus puhelimitse tai sähköpostilla
- virastolla jonottaminen
- vapaiden aikojen yhteensovittaminen rakentamisen eri osapuolten kesken. (Lupapiste tiedote 2015.)

Tästä kaikesta oli tarkoitus päästä eroon ja kehittää oikeasti sähköinen palvelu, jossa sähköisyys tarkoittaa muutakin kuin lomake, jonka voi täyttää sähköisesti mutta täytyy tulostaa ja palauttaa paperimuotoisena. (Lupapiste tiedote 2015.)

Lupapiste-palvelua lähdettiin rakentamaan ja kehittämään tämän käytännön oikaisemiseksi:

Asioijan tarvitsee tietää vain mitä hän on rakentamassa ja mihin. Palvelu rakentaa tilanteeseen sopivan työtilan ja ohjaa sen oikealle viranomaiselle. Samalla palvelu kertoo tarvittavista liitteistä ja muista vaatimuksista. (Lupapiste tiedote 2015.)

4.2 Lupapiste-palvelun kehittäminen

Rakennetun ympäristön lupa-asiointipalvelu (Lupapiste.fi) oli yksi SADe-hankkeen ensimmäisen vaiheen kehityskohteista, joka kuului Ympäristöministeriön alaisuuteen. Lupa-asiointipalvelun kehittäminen alkoi Ympäristöministeriön kilpailutuksella keväällä 2012, jonka tavoitteina oli löytää palvelulle tuottaja tiettyjen vaatimusmäärittelyiden pohjalta:

Asiointipalveluiden toteutus, myös sen tarjoaminen kokonaispalveluna palvelua pilotoiville organisaatioille (vähintään 18 kpl) toimittajan palvelinympäristöstä sekä palvelun levittämiseen liittyvät markkinointi- ja levitystyöt. (Mattila 2015) (Liite 6.)

Valitulla yrityksellä tai yhteenliittymällä oli mahdollisuus myös alkaa operoimaan palvelua SADe-ohjelman aikana ja sen jälkeen.

Tarjouksen jätti 12 yritystä tai yhteenliittymää, joiden soveltuvuutta arvioitiin seuraavasti:

Kilpailutuksessa arvioitiin kokonaistaloudellinen edullisuus, johon vaikuttivat laatu ja kokonaishinta. Kokonaistaloudellisesti edullisimpana toimittajaksi valittiin Solita Oy:n ja alihankkija Sito Oy:n tarjous. (Mattila 2015) (Liite 6.)

Kehityshanke alkoi ympäristöministeriön ja Solita Oy:n yhteistyösopimuksen laadinnalla kesällä 2012, jolloin perustettiin ohjausryhmä, johon kuuluivat Solita Oy, Sito ja YM sekä kehitystä johtava tuotetiimi. Kehitystyö pohjautui YM:n vuonna 2010 laatimaan esiselvitykseen, "jossa arvioitiin toiminnan nykytilaa, sähköistämisen hyötyjä ja kustannuksia sekä palvelun toteuttamisen reunaehdoja." (Mattila 2015) (Liite 6.)

YM:n vuonna 2011 tekemässä määrittelyprojektissa laadittiin sähköisen lupa-asioinnin konsepti sekä toiminnallinen ja tekninen vaatimusmäärittely. "Määrittelyn pohjana oli kuntien ja Kuntaliiton KRYSP-yhteistyössä tekemä määrittely." (Mattila 2015) (Liite 6.)

Kehitystyötä alettiin tehdä yhdessä Solitan YM:n sekä pilottikuntien kanssa kokoontuen kahden kuukauden välein katselmoimaan, mitä oli tehty sekä mitä tultaisiin tekemään seuraavaksi. Tilaisuuksia järjestettiin tarkoituksella tiheästi, jolloin palautetta saatiin kentältä mahdollisimman nopeasti. (Mattila 2015) (Liite 6.)

4.2.1 Minkälainen palvelu syntyi

Palvelusta syntyi rakennetun ympäristön sähköinen asiointipalvelu, jossa lupa-asiointi siirtyi täysin sähköiseen muotoon. Kaikki hakemisessa tarvittava materiaali hakemus-, liite- ja suunnittelutietoineen toimitetaan sähköisesti Lupapiste-palvelun kautta. Palvelu on vuorovaikutteinen, jossa hakija, rakentamiseen osallistuva ammattilainen ja viranomaisen asioivat sähköisesti, jolloin lupa ja siihen liittyvä käsittely tapahtuu ilman yhteisiä tapaamisia. (Lupapiste tiedote 2015.)

4.2.2 Saavutettiinkö ympäristöministeriön tavoitteet?

Tämän tyyllisen palvelun tuottaminen oli uutta kaikille osapuolille, joten hankkeessa mukana olleet toimijat sekä kunnat ovat myös saaneet hyötyä muutenkin kuin palvelun muodossa. Kuntien näkökulmasta palvelu on mm. yhtenäistänyt rakennusvalvontojen toimintatapoja. Teknisesti palvelun tuottaminen sujui ilman suurempia ongelmia ja aikataulullisesti kohtuullisen hyvin, lukuun ottamatta KRYSP-rajapinnoista löytyneitä puutteita, jonka johdosta palvelun lopullinen valmistuminen siirtyi. (Majurinen 2016) (Liite 5.)

Tilaajan mielestä palvelu vastaa siihen asetettuja tavoitteita, vaikka kehitystyö on vaatinut paljon työtä ja uuden asian sisäistämistä. Palvelun leviäminen ei ole täysin vastannut alkuperäisiä tavoitteita, jona oli 100 kuntaa vuoden 2015 loppuun mennessä. Mahdollisia syitä voi olla palvelun käyttöönoton viivästyminen sekä kuntarakennemuutostukseen liittyvät selvitykset. (Majurinen 2016) (Liite 5.)

4.3 Asiointi Lupapiste-palvelussa

Lupapiste-palvelu on rakennetun ympäristön sähköiseen asiointiin kehitetty selainpohjainen virtuaalinen työtila, jonka käyttö on mahdollista koko Suomen kattavasti, edellyttäen että saatavilla on Internet yhteys.

Sähköinen asiointi on käytettävissä kunnallisissa palveluissa rakennusvalvonnassa, käsittäen keskeisimmät lupatyypit kuten

- rakennus- ja purkamisluvut
- toimenpideluvat ja -ilmoitukset
- poikkeamispäätökset
- suunnittelutarveratkaisut.

Palvelu sisältää myös laajentamismahdollisuudet

- kaavamuutoksien käsittelyvaiheen
- maanmittaustoimituksien käsittelyvaiheen
- teknisen sektorin sijoitus- ja kaivulupien hakemisen
- yleisten alueen käytön luvat ja ilmoitukset
- ympäristöluvut ja -ilmoitukset
- maa-ainesluvut
- meluilmoitukset. (Sähköinen palvelualusta rakennuslupien hakemiseen 2016.)

Lupapiste asiointipalvelu mahdollistaa koko lupaprosessin läpiviemisen neuvontapalveluista luvan käsittelyyn ja hyväksyntään, sekä koko lupaprosessin aikaisen yhteistyön niin, että hakija, rakentamiseen liittyvät ammattilaiset sekä kunnan viranomainen kohtaavat kertaakaan. Palvelun ollessa selainpohjainen pilvipalvelu on kaikki luvan hakemiseen liittyvä toiminta mahdollista tehdä mistä vain, milloin vain, edellyttäen että kunta, johon lupahakemus jätetään, on Lupapiste-palvelun asiakas. Palvelu ei ole myöskään sidonnainen kellonaikoihin, vaan hakemuksia ja neuvontapyyntöjä on mahdollista jättää ja täydentää ympäri vuorokauden ja kaikkina viikonpäivinä. (Sähköinen palvelualusta rakennuslupien hakemiseen 2016.)

4.3.1 Käyttöönotto luvanhakija

Palvelu on luvanhakijoille ja neuvontapalveluita tarvitseville avoin ja maksuton, ja vaatii vain, että kunta jonka palvelua tarvitaan, on liittynyt Lupapiste-palvelun käyttäjäksi. Palveluun kirjaudutaan sivustolla Lupapiste.fi, jossa ensimmäisellä kerralla luodaan käyttäjätunnukset, kirjautumalla palveluun mobiilivarmenteella tai verkkopankkitunnuksilla. Palvelu ohjaa tarkistamaan henkilötiedot ja luomaan salasanan Lupapiste.fi-palvelun käyttöön, jonka jälkeen palvelu lähettää sähköpostiin kirjautumislinkin. Ensimmäisen kerran linkin kautta palveluun siirryttäessä palvelu avautuu ja on valmiina käyttöön. Sivusto aukeaa etusivulle, josta voi valita onko tarvittava toimenpide neuvontapyyntö vai rakentamiseen liittyvä hakemus. Sivustolta löytyy pikakuvakkeita ohjeisiin, joiden kautta palvelusta saa yleistietoa tai rakennushankkeen eri osapuolille suunnattua tietoa. (Sähköinen palvelualusta rakennuslupien hakemiseen 2016.)

4.3.2 Neuvontapyyntö

Ennen varsinaista rakentamista on Lupapiste-palvelussa mahdollista tehdä neuvontapyyntö kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle.

Neuvontapyyntö palveluun pyyntöä laadittaessa, kohde valitaan osoittamalla se kartasta, kiinteistötunnuksella tai osoitteella. Palvelu ohjaa hakijaa löytämään oikeanlaisen kysymysalueen, jotta molemmilla osapuolilla olisi riittävän tarkat tiedot kysymyksen kohteesta ja laadusta. Palveluun on mahdollista liittää linkkejä kunnan nettisivustolle, josta löytyy kunnan rakentamistapaohjeita ja muita rakentamiseen liittyviä määräyksiä, joista hakija voi löytää vastauksen jo tässä vaiheessa. (Sähköinen palvelualusta rakennuslupien hakemiseen 2016.)

Mikäli ohjeista ei löydy tarvittavia tietoja, valmistellaan varsinainen neuvontapyyntö. Neuvontapyyntö on ikkuna, johon varsinainen kysymys laaditaan, ja kysymyksen tueksi on mahdollista liittää valokuvia tai piirustuksia. Neuvontapyyntö siirtyy kunnan viranomaisten käsittelyyn Lupapiste-palveluun, jossa myös neuvontapyyntöön vastataan ja josta pyynnön lähettänyt henkilö voi vastauksen käydä lukemassa. Neuvontapyyntöä voi muokata ja keskustelua aiheesta voi jatkaa sivustolla, kunnes asia on selvinnyt. Neuvontapyyntö ja siihen liittyvä keskustelu pysyvät tallessa Lupapiste-palvelussa, joten

tieto ja ohjeet löytyvät sieltä tarvittaessa. Neuvontapalveluja on saatavilla vuoden 2016 lokakuussa 301 kunnasta. (Sähköinen palvelualusta rakennuslupien hakemiseen 2016.)

Lupapiste-palvelu on suunniteltu siitä näkökulmasta, että hakija ei ole ammattilainen, vaan kyseinen neuvontapyyntö voi olla ainutlaatuinen, joten sivusto ohjaa hakijaa eteenpäin.

4.3.3 Rakennuslupahakemus

Rakennuslupaa haetaan, kuten neuvontapyyntöä valitsemalla yksityiskohtaisemmin minkälaista rakentamista hakemus koskee, kunnes aukeaa sivu, jolla kerrataan rakentamista koskevat valitut tiedot. Sivulla kerrotaan lyhyesti rakentamiseen liittyvistä poikkeuslupa tarpeista sekä rakentamiseen liittyvien suunnitteluammattilaisten tarpeesta. Tässä vaiheessa on myös mahdollisuus siirtyä tekemään neuvontapyyntö, jos edellä mainittuihin asioihin liittyy kysyttävää. Hakemus kyselee samat asiat, kuten paperisessa hakemuksessa kysellään. Palvelu ohjaa hakijaa eteenpäin täydentämään hankkeeseen liittyviä tietoja ja siihen liittyvien piirustusten ja liitteiden tallentamista järjestelmään, kunnes kaikki oleellinen on siihen liitetty ja täydennetty ja hakemus on valmis lähetettäväksi. Viranomaisen on mahdollista estää vajavaisten hakemusten lähettäminen järjestelmään tekemällä viranomaisosiossa valinta. (Sähköinen palvelualusta rakennuslupien hakemiseen 2016.)

Rakennusvalvontaviranomainen tai luvan hakija kutsuu hankkeeseen liittyvät ammattilaiset sekä muut osapuolet, kuten naapurit mukaan sähköpostin välityksellä, johon he saavat linkin kyseiseen hankkeeseen. Tästä eteenpäin lupakäsittelyyn liittyvä asiointi ja rakennusluvan käsittely jatkuvat sähköisessä ympäristössä. (Sähköinen palvelualusta rakennuslupien hakemiseen 2016.)

4.4 Viranomaisen palvelualusta

Pääkäyttäjän annettua tunnukset järjestelmään, saa viranomainen sähköpostiviestin, jonka kautta hän kirjautuu järjestelmään. Palveluun kirjaudutaan saman Lupapiste.fi aloitussivuston kautta, josta myös rakentamiseen osallistuvat osapuolet kirjautuvat. Viranomaisnäkyminen on pääpiirteittäin sama, kuin rakentajalle sekä muille rakentamiseen osallistuville osapuolille näkyvä hakemusympäristö. Ohjelmassa on joitakin hakemuksen

käsittelyyn liittyviä viranomaiselle tarkoitettuja toimintoja sekä viranomaisten keskinäiseen kommentointiin tarkoitettuja kohtia, joita muut rakentamiseen osallistuvat osapuolet eivät näe. (Sähköinen palvelualusta rakennuslupien hakemiseen 2016.)

4.4.1 Luvan viranomaiskäsittely

Rakennusvalvontaviranomaisen kirjautuessa palveluun löytyvät luvat ja neuvontapyynnot työlistauksesta, jossa hallitaan lupien ja neuvontapyyntöjen käsittelyä. Luvat ja neuvontapyynnot avataan näkymässä, jolloin rakennusvalvontaviranomainen pääsee tarkastelemaan ja käsittelemään niitä. Aloituskäytön työlistaukseen on mahdollista lisätä herätteitä, jolloin toiset lupakäsittelijät näkevät käsittelyvaiheisiin liittyviä tietoja. Luvan käsittelyssä tapahtuvat vaiheet ovat hyvin samankaltaisia kuin paperisen rakennuslupan käsittelyssä. Rakennuslupien käsittelijä kutsuu eri lausunnonantajat mukaan eri hankkeisiin, jolloin he tekevät omat huomautuksensa myös sähköisessä järjestelmässä. (Sähköinen palvelualusta rakennuslupien hakemiseen 2016.)

4.4.2 Sähköinen allekirjoitus

Oleellisesti viranomaiskäsittelyyn liittyy myös sähköinen allekirjoitus, jota tarvitaan lupakäsittelyn lupapäätöksen allekirjoituksessa.

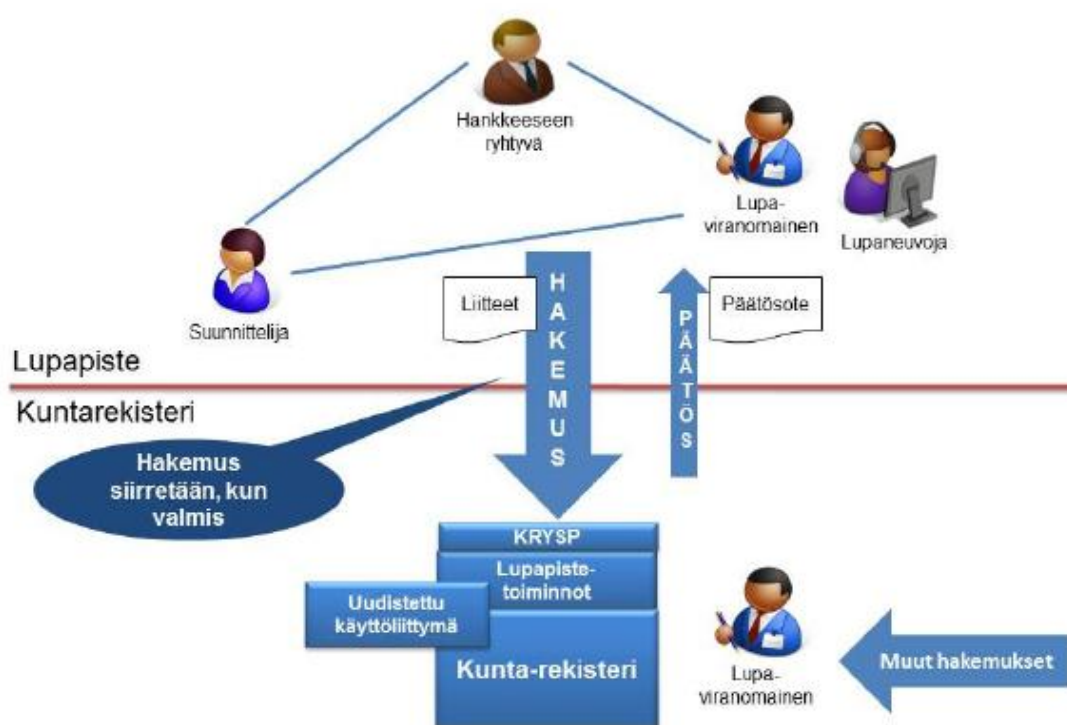
Laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa, on tehty muutos kesällä 2016, koskien sähköistä allekirjoittamista. Laissa todetaan, että päätösasiakirja voidaan allekirjoittaa sähköisesti, kunhan allekirjoitustapa täyttää (EU) N:o 910/2014 26 artiklassa säädetyt vaatimukset sekä asiakirjan alkuperäisyys ja eheys voidaan varmistaa. (Laki sähköisestä asioinnista 534/2016.)

4.5 Tietojen siirtyminen kuntarekisteriin

Rakennuslupan käsittelyn päätyttyä Lupapiste-palvelussa, valmis hakemus siirretään KRYSP-rajapintojen kautta kuntarekisteriin, jossa ylläpidetään ja hallitaan lupatietoja. Valmis lupahakemus hyväksytään kuntarekisterissä, josta päätös siirretään takaisin Lupapiste-palveluun luvan hakijan nähtäväksi. Tästä eteenpäin Lupapiste-palvelun

varsinainen käyttö rakennusluvan käsittelyssä loppuu ja siirtyy pelkästään kuntarekisterin rakennusvalvontaosioon.

Kuvan 5 kaaviossa on esitetty rakennusluvan käsittely ja liikkuminen Lupapiste-palvelun ja Facta – Kuntarekisterin välillä.

Kuva 5. Tiedonsiirto Lupapiste-palvelun ja Facta – Kuntarekisterin välillä (CGI).

4.6 Lupapiste-palvelun hinnoittelu

Palvelun hinnoittelu koostuu kahdesta osasta, eli peruskuukausimaksusta sekä tapahtumamaksusta. Peruskuukausimaksu sisältää kaiken kehitys, ylläpito, päivityskulut sekä neuvontapalvelut kaikille kunnille ja lupia hakeville asiakkaille. Peruskuukausimaksun suuruus perustuu kunnan väkilukuun. Maksujen suuruudet selviävät alla olevasta (kuva 6) käyttömaksutaulukosta, josta selviävät myös kiinteistönmuodostuksen, yleisten alueiden ja ympäristöpalveluiden kuukausittaiset käyttömaksut.

1. Peruskuukausimaksu

€/ asiakas / kk (ALV 0 %)

Asukasmäärä	Rakennusvalvonta ja kiinteistönmuodostus	Yleiset alueet	Ympäristö
0 – 2 500	0 €	0 €	0 €
2 501 – 10 000	330 €	165 €	165 €
10 001 – 30 000	467,50 €	234,30 €	234,30 €
30 001 – 50 000	550 €	275 €	275 €
50 001 – 100 000	825 €	412,50 €	412,50 €
100 001 – 200 000	1 100 €	550 €	550 €
200 001 –	1 650 €	825 €	825 €

Kuva 6. Lupapiste-palvelun peruskuukausimaksuhinnasto (Lupapiste hinnasto 2016).

Perusmaksun lisäksi tulee erillinen tapahtumamaksu, jonka hinta riippuu haettavasta lupatyypistä tai muusta toimenpiteestä. Hinnastoon on yksilöity erilaiset lupatyypit kuten uudisrakentaminen ja muut rakennusvalvonnan luvat sekä erikseen kiinteistönmuodostukseen liittyvät tapahtumamaksut. Lisäksi palvelussa on maksullinen osuus työnjohtajan hyväksymisestä, jonka suuruus on 11,10 euroa. Tarkemmat hinnat selviävät kuvassa 7 näkyvän Lupapiste-palvelun tapahtumahinnaston mukaan.

2. Toimenpidemaksu

€/ kpl (ALV 0 %)

Rakennusvalvonta				Kiinteistönmuodostus	
Uudisrakentaminen: 1 asunnon talo, 2 asunnon talo, rivi- ja ketjutalo, asuinkeuhkotalo, vapaa-ajan asuinrakennus, sauna- tai talousrakennus, liikerakennus, teollisuusrakennus, rakennelma		Muut rakennusvalvonnan luvat: Rakennuksen purkaminen, korjaaminen tai muuttaminen, perustusten tai kantavien rakenteiden muutos tai korjaus, työnjohtajailmoitukset, käytötarkoituksen muutos, poikkeamiset ja suunnittelutarveratkaisut, kaava-muutokset		Lohkominen, rekisteröiminen, yhdistäminen, halkominen, rasitetoimitus, rajankäynnin hakeminen, tonttijako	
Lukumäärä	Hinta	Lukumäärä	Hinta	Lukumäärä	Hinta
0 – 1 000	17,60 €	0 – 100	11,10 €	0 – 1 000	11,00 €
1 001 – 2 000	16,50 €	101 – 200	11,00 €	1 001 – 2 000	9,90 €
2 001 – 5 000	15,40 €	201 – 500	10,90 €	2 001 – 5 000	9,00 €
5 001 – 10 000	14,30 €	501 – 1 000	10,80 €	> 5 000	8,30 €
10 001 – 20 000	13,20 €	1 001 – 2 000	10,70 €		
> 20000	12,10 €	> 2 000	10,60 €		

Kuva 7. Lupapiste-palvelun toimenpidemaksuhinnasto (Lupapiste hinnasto 2016).

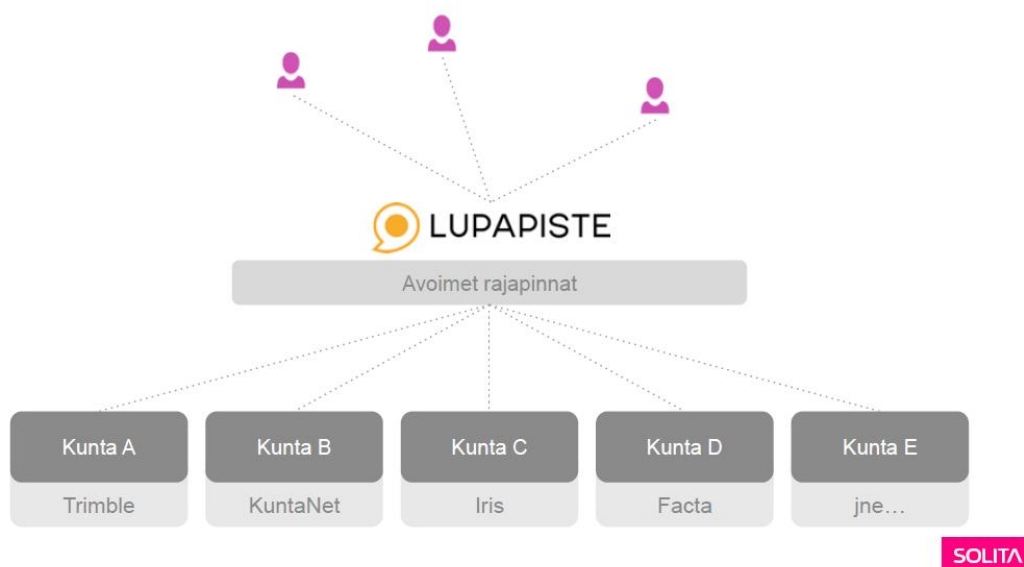
4.7 Lupapistepalvelun yhteydet

Lupapiste-palvelu on toteutettu avoimen lähdekoodin komponenteilla toimien GitHub-palvelussa. KRYSP-hankkeessa määriteltiin rakennetun ympäristön tietojärjestelmien tietosisältö, sekä toteutettiin rajapintapalvelut olemassa oleviin rekisteri- ja tietojenkäsittelyjärjestelmiin. Palvelu hyödyntää KRYSP-rajapintoja tiedonsiirrossa palvelun ja kuntien rekisterin välissä. (Mattila 2015) (Liite 6.)

Lupapiste-palvelun karttaratkaisuna hyödynnetään Maanmittauslaitoksen koordinoimaa Oskari.orgia, joka on niin ikään avoimen lähdekoodin ratkaisu. Palveluun voidaan hakea kartoja myös kuntien omista aineistoista, sekä valtion eri viranomaisten, kuten Maanmittauslaitos, Suomen ympäristökeskus ja Geologian tutkimuskeskus, WMS-, WMTS- ja WFS-rajapintojen kautta. (Mattila 2015) (Liite 6.)

Palvelu on integroitavissa KRYSP-rajapintamäärittelyjen avulla kunnan keskeisiin muihin järjestelmiin, kuten kuntarekisteriin sekä asianhallintajärjestelmiin. Valmiita integrointeja kuntarekisteriin on jo useita, kuten Facta, KuntaNet, Trimble Locus, Sito louhipalvelu. Valmiita integrointeja asianhallintajärjestelmiin kuten Fujitsu CaseM (Tiera),

KuntaToimisto ja TWeb (Triplan), Dynasty SQL (Innofactor) ja D360 (Tieto/Innofactor), M-Files tiedonhallinta ja ELY USPA. Integroinnit helpottavat tietojen liikkumista järjestelmästä toiseen, jolloin tietoja ei tarvitse tallentaa manuaalisesti enää uudelleen, vaan ne siirtyvät sähköisesti, oikeassa muodossa järjestelmään, jossa lopputallennus suoritetaan. (Mattila 2015) (Liite 6.)

Kuva 8. Lupapisteyhteyksiä (CGI).

5 Sähköinen arkistointi

Arkistolaitos teki 13.5.2016 päätöksen AL/24541/07.01.01.03.02/2015 koskien kunnallisten organisaatioiden sähköistä arkistointia:

Arkistolaitos ilmoittaa määräävänsä arkistolain (831/1994) 8 §:n nojalla kaikkien kunnallisten organisaatioiden pysyvästi säilytettävät rakennusvalvonnan asiakirjatiedot säilytettäväksi pysyvästi yksinomaan sähköisessä muodossa niin pitkältä ajanjaksolta kuin ne ovat sähköisessä muodossa. Asiakirjat tulee säilyttää PDF/A-muotoisina ja rekisteröintitiedot XML- tai muussa pitkäaikaissäilytyksen vaatimukset täyttävässä rakenteisessa muodossa.

Ne arkistolaitoksen pysyvään säilytykseen määräämät kunnallisten organisaatioiden pysyvästi säilytettävät rakennusvalvonnan asiakirjat, joita ei ole viety eikä viedä jatkossakaan sähköiseen muotoon ja jotka säilytetään vain paperimuodossa, tulee säilyttää pysyvästi paperimuodossa, ellei niitä myöhemmin digitoida sähköiseen muotoon. (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain muuttamisesta 2016.)

Sähköisen arkistoinnin ylläpitämisestä mainitaan myös laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa, jonka 21 §:ssä todetaan ”Sähköinen asiakirja on arkistoitava siten, että sen alkuperäisyys ja säilyminen sisällöltään muuttumattomana voidaan myöhemmin osoittaa.” (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003 § 21.)

5.1 Sähköisen arkistoinnin hankkeet kuntatasolla

Yksittäisistä kunnista ensimmäisenä Lahden kaupunki on saanut luvan sähköisen arkiston ylläpitämiseen koko kunnan tasolla. Arkistolaitos myönsi luvan sähköisen arkiston ylläpitämiseen syksyllä 2013 ja lupa on voimassa kerrallaan 5 vuotta. Ajatustasolla työprosessien kehittelyä aloitettiin jo vuonna 2005, jolloin kaupungin kiinteistönmuodostuksessa haluttiin päästä eroon paperisten arkistotuotteiden selailusta. Varsinaisesti Lahden kaupunki alkoi valmistella sähköiseen arkistointiin siirtymistä vuonna 2008, joten kaikkiaan koko prosessiin meni aikaa noin 5 vuotta. Työn laajuudesta kertoo se, että yli 700:lle eri asiakirjalle on laadittu tiedonohjaussuunnitelma. (Nyberg 2012.)

Onkin siis selvää, että tällaisia arkistointiin liittyviä projekteja ei voida toteuttaa kaikissa Suomen noin 280 rakennusvalvonnassa erikseen, vaan siihen on löydettävä yhtenäisempi ratkaisu, joka toteutetaan asiakirjoja kasaavan ja tuottavan taustaohjelmiston ympärille.

Järvenpään kaupunki teki arkistolaitokselle asiakirjojen säilyttämisestä Lupapiste-palvelussa esityksen, jonka perusteella arkistolaitos katselmoi Lupapiste-palvelussa tehtävät käsittelyprosessit, niissä syntyvät tiedot sekä tiedon säilyttämisen. Katselmoinnin perusteella arkistolaitos antoi 13.5.2016 kaikkia kuntia koskevan päätöksen, joka määrää pysyvästi säilytettävät rakennusvalvonnan asiakirjatiedot säilytettäväksi sähköisessä muodossa niin pitkältä ajanjaksolta kuin niitä on otettu vastaan sähköisessä muodossa. (Lupapiste tiedote 2016.)

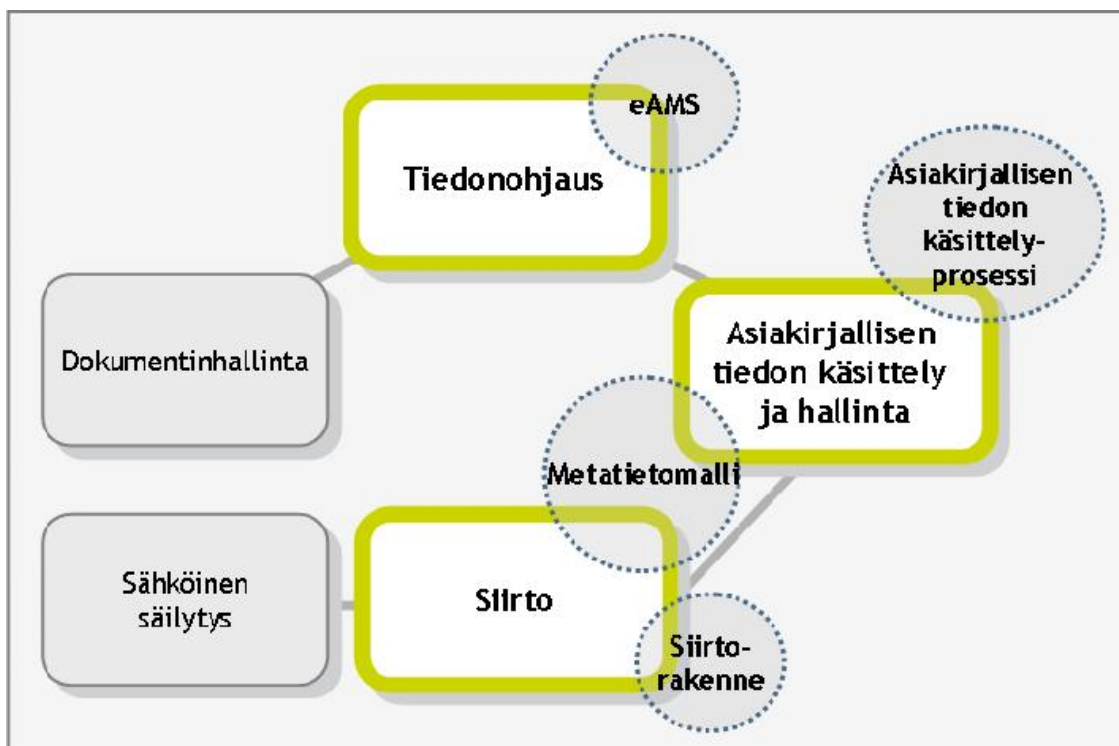
Arkistolaitos perustelee historiallista päätöstään sillä, että:

asiakirjatietojen käsittely on pääosin sähköistä ja käsittelyyn sekä säilyttämiseen käytetään joko yhteisiä palveluita tai samojen tietojärjestelmätoimittajien tietojärjestelmiä. Näin ollen asiakirjatietojen elinkaaren hallinta ei perustu kuntakohtaisiin ratkaisuihin.

Päätös tarkoittaa sitä, että kunnat pääsevät eroon paperisten asiakirjojen käsittelystä ja säilyttämisestä ilman kuntakohtaista byrokratiaa arkistolaitoksen kanssa. Lupapisteen tiedonhallintapalvelu on katselmoitu arkistolaitoksen toimesta, ja sen todettiin olevan sähköiselle säilyttämiselle annettujen määräysten mukainen. Yhteinen valtakunnallinen ratkaisu nopeuttaa uusien toimintatapojen leviämistä ja tuo merkittävät säästöt kuntakohtaisiin projekteihin verrattuna kertoo kehitysjohtaja Ilkka Mattila Solita Oy:stä. (Lupapiste tiedote 2016.)

5.2 Sähköisen pysyväisarkistoinnin vaatimukset

Organisaatiolla on oltava käytössään asiankäsittelyjärjestelmä tai vastaava tietojärjestelmä, jossa on mahdollista säilyttää sähköisesti asiakirjoja. Tietojärjestelmän on oltava SÄHKE2-normien vaatimusten mukaisesti toteutettu, jota asiakirjahallinta noudattaa normien vaatimuksia käytäntöjen ja prosessien osalta. Arkistonmuodostussuunnitelma on laadittava sähköisen arkistoinnin vaatimuksia vastaavaksi eAMS-muotoiseksi tiedostoksi, joka integroidaan käytettävään tietojärjestelmään. (AMS-opas 2015.)

Kuva 9. Asiakirjahallinnan kokonaisuus (Sähköisten asiakirjallisten tietojen käsittely, hallinta ja säilyttäminen 2008).

Asiakirjahallinnan kokonaisuus muodostuu kuvassa 9 esitetyistä tiedonohjauksen, asiakirjallisen tiedon käsittelyn ja hallinnan sekä siirron osa-alueista. Kokonaisuuteen liittyy kiinteästi myös dokumentinhallinta erityisesti metatietojen tuottamisen osalta eli metatiedot tuotetaan asiakirjoille ja asiakirjojen luonnosvaiheen versioille samojen periaatteiden mukaisesti. Asiakirjallisen tiedon käsittelyn ja hallinnan lopputuloksena muodostuva aineisto siirretään sähköiseen säilytykseen. eAMS, asiakirjallisen tiedon käsittelyprosessi, metatietomalli ja siirtorakenteet ovat kokonaisuuteen liittyvien metatietojen hallinnan välineitä. (Sähköisten asiakirjallisten tietojen käsittely, hallinta ja säilyttäminen 2008.)

Arkistolaitoksen suosittelemia pitkäaikaissäilytyksen formaatteja ovat muun mm. PDF/A-1a, PDF/A-1b, PDF/A-2a, PDF/A-2b, TIFF (rev 5 ja rev6). Säilytystä on mahdollista suorittaa myös optisilla tai magneettisilla tallennusmedioilla, jolloin aineistot pitäisi uudelleen tallentaa viiden vuoden välein sekä myös huolehtia tallennusmuodon ajantasaisuudesta, jotta aineistoja olisi mahdollista avata tulevaisuudessa. (AMS-opas 2015)

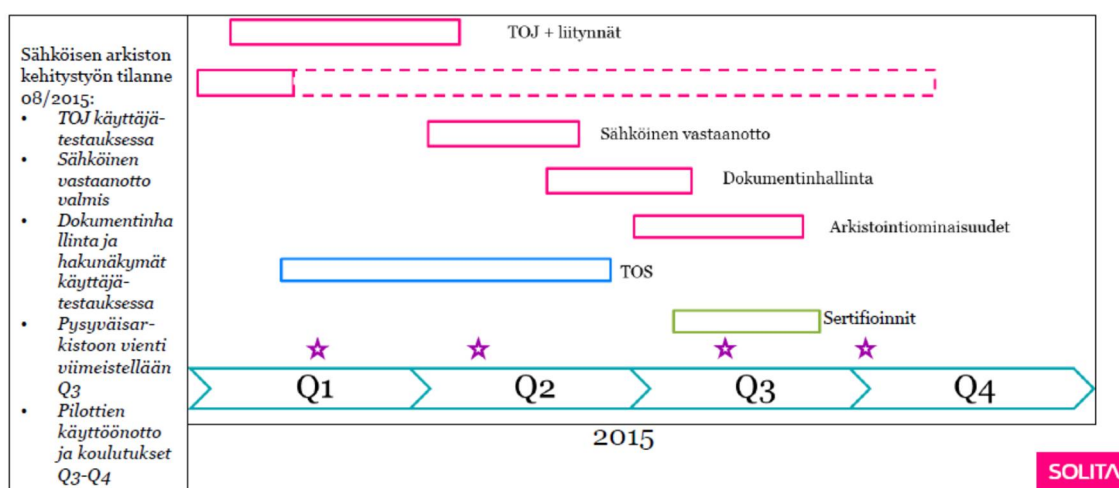
5.3 Sähköinen arkistointi Lupapiste-palvelussa

Lupapiste-palveluun tallentuu sähköisiä asiakirjoja, joten on hyvin luontevaa, että palveluun yhdistetään myös sähköinen arkistointi.

Julkisen hallinnon suositus (JHS) 191:n ohjeistuksissa, jotka koskevat ohjelmistotoimittajia sekä tiedonohjaussuunnitelmia laativia tahoja, ohjeistetaan sisällön laadun määrittämistä niin, että tuotteissa olisi yhdenmukaiset metatiedot sekä niiden sisältö. Suosituksessa määritellyn tiedonohjaussuunnitelman rakenne ja sen pakolliset metatiedot on laadittu täyttämään SÄHKE2-normin vaatimukset. (JHS 191 2015.)

Solita Oy alkoi kehittää sähköistä arkistointia yhdessä YM:n ja arkistoinnista kiinnostuneiden asiakaskuntien kanssa, joita lähti pilottivaiheen alussa mukaan 15 kappaletta, mutta loppuvaiheessa kuntia oli mukana 19. Palvelusta oli tarkoitus tehdä sähköisen arkistoinnin työkalu, joka olisi helppokäyttöinen, tietoturvallinen, vaatimusten mukainen ja kustannustehokas. Aikatauluksi hankkeelle määriteltiin 9.12.2014–30.9.2016, jolloin sähköinen asiakirjanhallinta ja arkistointi olisi mahdollista saada kaupalliseen levitykseen. (Lupapiste sähköinen arkisto 2015.)

SÄHKÖINEN ARKISTO KEHITYKSEN SUUNNITELMA JA TILANNE

Kuva 10. Sähköisen arkistoinnin kehityksen suunnitelma ja tilanne (Lupapiste sähköinen arkisto 2015).

Arkistolaitoksen katselmoitua Solita Oy:n Lupapiste-palvelun sähköisen tiedonhallinnan ja arkistoinnin kokonaisuuden Järvenpäässä, antoi arkistolaitos kaikkia kuntia koskevan päätöksen (AL/24541/07.01.01.03.02/2015), jonka perusteella palvelu hyväksyttiin sähköisten asiointin ja arkistoinnin kokonaispalveluksi. 13.5.2016 Lupapiste-palvelun sähköinen arkistointi oli valmiina julkiseen levitykseen, jonka toimintaperiaatteita noudattamalla, jokainen Suomen kunta saattoi liittyä palveluun ja tallentaa kuvan 11 mukaisten asiointipalveluiden asiakirjat sähköiseen käyttö- ja pysyväisarkistoon. (Lupapiste tiedote 2016.)

SÄHKÖISEN ASIOINNIN JA ARKISTOINNIN PALVELUT

Sähköinen arkistointi – kokonaispalvelu

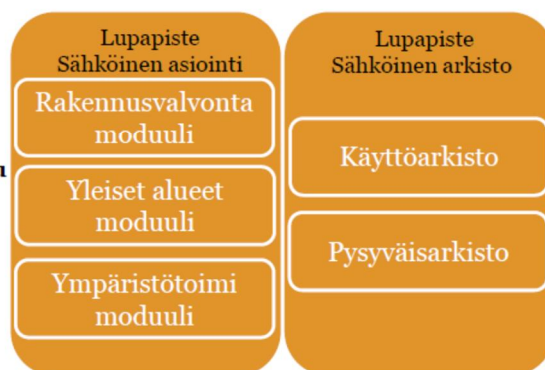
Saatavilla olevat (2016 =>) palvelut:

- Käyttöarkisto
- Pysyväisarkisto

Lupapiste, sähköinen asiointi - kokonaispalvelu

Saatavilla olevat moduulit:

- Rakennusvalvonnan hakemukset
- Yleisten alueiden hakemukset
- Ympäristötoimen hakemukset
- Kiinteistönmuodostuksen hakemukset

SOLITA

Kuva 11. Sähköisen asiointin ja arkistoinnin palvelut (Lupapiste sähköinen arkisto 2015).

Solita Oy:n ylläpitämä Lupapiste-palvelun sähköinen arkisto sisältää säilytyspalvelun, palvelimen ja ohjelmistot, mutta arkiston pitäjänä toimii jokainen kunta itsenäisesti ja aineiston omistajana toimii kunnan rakennusvalvonta. (Mattila 2015) (Liite 6.)

5.3.1 Aineiston arkistointi Lupapiste-palvelusta

Rakennusluvan hakuprosessissa Lupapiste-palvelussa, tallentuu järjestelmään sähköisessä muodossa lukuisia pysyvästi säilytetyksi määrättyjä dokumentteja, kuten pääpiirustukset, rakennuslupaa varten pyydetyt lausunnot sekä rakennuslupapäätös. (Lupapiste sähköinen arkisto 2015.)

Rakennusluvan saatua päätöksen ja lainvoimaisuuden, voidaan lupa arkistoida sähköiseen arkistoon Lupapiste-palvelussa. Palvelusta löytyy valikko arkistoitaville hakemuksille, jotka siirtyvät sinne automaattisesti lupapäätöksen siirryttyä kuntarekisteristä takaisin Lupapisteeseen. (Lupapiste sähköinen arkisto 2015.)

Siirryttäessä luvan arkistointiin, tarkistetaan liitteiden tiedostomuoto, joiden täytyy vastata arkistolaitoksen hyväksymiä tiedostomuotoja versioineen. Mikäli tiedostomuodot eivät täsmää, suoritetaan muunnos arkistointiosiossa liite kerrallaan. Palvelu tallentaa automaattisesti liitteille metatiedot tiedonohjaussuunnitelmasta. (Lupapiste sähköinen arkisto 2015.)

5.3.2 Dokumentinhallinta

Lupapiste-palvelun käyttöarkiston hyödyntäminen on tehty yksinkertaiseksi, monipuolisten hakutoimintojen ansiosta. Arkistosta voi hakea tietoja esim.

- karttahaulla
- osoitetiedoilla, suunnittelijatiedoilla, hakijatiedoilla, hakemuslajilla tai rakennuksen käyttötarkoituksella jne.
- lupatunnuksella, asiointitunnuksella, kiinteistötunnuksella tai rakennustunnuksella.

Käyttöarkistossa olevia rakennuspiirustuksia voidaan myydä suoraan kuluttajille, mikäli kunnalla on käytössään palveluun integroitu SITO:n Louhi-kauppal palvelu. (Lupapiste sähköinen arkisto 2015.)

5.4 Arkistoinnin hinnoittelu

Arkistoinnin hinnoittelu perustuu perusmaksuun sekä tapahtumamaksuun, kuten varsinainen Lupapiste-palvelu. Perusmaksu määräytyy kunnan asukasluvun mukaan, ollen sama kuin varsinaisen palvelun perusmaksu, eli Mäntsälän tapauksessa 467,50 € kuukaudessa. Lisäksi tulee erikseen käyttöarkiston perusmaksu, joka on puolet edellisestä, eli 233,75 € kuukaudessa. Tapahtumamaksu perustuu yksikköhintaan, joka on sama kuin sähköisen asioinnin tapahtumamaksu.

Palvelu	Hinta
Pysyväisarkiston kuukausimaksu	Sama kuin sähköisen asioinnin kuukausimaksu
Käyttöarkiston kuukausimaksu	50 % sähköisen asioinnin kuukausimaksusta
Tapahtumamaksut	Samat kuin sähköisen asioinnin tapahtumamaksut

Kuva 12. Sähköisen arkistoinnin hinnoittelu (Lupapiste sähköinen arkisto 2015.)

Lupapiste-palvelun sähköinen arkisto toimii siis käyttöarkistona, josta rakennuslupia ja niiden liitteitä on mahdollista selailla. Kunnissa on aloitettu massiivinen skannaus operaatio, jossa vanhat rakennusluvut skannataan sähköiseen muotoon ja siirretään sähköiseen arkistoon. Siirto suoritetaan massa-ajona, jonka hinta määräytyy tuntiveloituksen mukaan.

6 Mittaustapa ja tulokset

Mittaustapana tässä työssä on käytetty tapahtumaa ja aikaa jokaista rakennusvalvontaan tehtyä yhteydenottoa, käsittelyä tai muuta tapahtumaa kohden. Yhteistyökunnille toimitettuihin lomakkeisiin (liite 1 ja 2) merkittiin aika sekä merkintä tapahtumasta jokaista käsittelykertaa kohden. Tiedonkirjaus lomakkeita oli kahta mallia, joista toinen oli tarkoitettu paperisia rakennuslupahakemuksia käsitteleville kunnille (liite 1), sekä toinen sähköisiä rakennuslupahakemuksia Lupapiste-palvelussa käsitteleville kunnille (liite 2). Jokaiselta vertailukunnalta oli pyydetty tietoa 10 rakennuslupahakemuksesta, joista lasketaan keskiarvoaika rakennuslupahakemuksen eri vaiheiden käsittelylle. Vertailukunnat valikoituivat omien ja Solita Oy:n suhteiden perusteella, mutta tarkoitus oli kuitenkin löytää pareja suunnilleen samankokoisista kunnista, joissa lupia käsitellään eri tavoilla, jotta tulosten vertailu olisi mahdollista.

Näitä kirjattuja tuloksia vertailemalla oli tarkoitus saada arvio sille, onko sähköisestä rakennuslupahakemuksesta hyötyä jo käsittelyvaiheessa vai toteutuuko todellinen hyöty vasta myöhemmin. Todellisen hyödyn löytämiseen haettiin vastauksia haastattelemalla kuntien rakennusvalvonnan henkilöitä, joilla on kokemuksia molemmista rakennuslupan käsittelytavoista.

6.1 Paperisen rakennuslupakäsittelyn tapahtumatiedot

Useiden yhteydenottojen ja odottelun jälkeen, kuntia alkoi luopua tiedonkeruusta kunta kerrallaan, eri syihin vedoten. Tiedonkeruuta pidettiin liian haastavana ja aikaa vievänä. Tiedonkeruu epäonnistui siis lähes täydellisesti, sillä vertailukunnista vain yksi onnistui keräämään tietoa.

Tietoa kerättiin Mäntsälän kunnassa, jossa itse työskentelin. Tiedonkeruuta ehdittiin tekemään vain neljästä paperimuotoisesta rakennusluvasta vuoden 2015 loppuun mennessä, jolloin Mäntsälässä otettiin käyttöön Lupapiste-palvelu. Näistä neljästä rakennusluvasta on laskettu tapahtumat ja tapahtumien keskiarvo ajasta tai tapahtumasta kullekin kerätylle tiedolle, joista on tehty taulukkomuotoiset esitykset (taulukot 1–3). Keskiarvot on laskettu neljän luvan keskiarvoina. Kooste tapahtumista käsittelyaikoiheen liitteessä 3.

Taulukko 1. Ennakkotiedustelut

	Posti	S-posti	Henkilökohtainen	Aika
Ennakkotiedustelut	0	1	8	205
Keskiarvo		0,25	2	51,25

Ennakkotiedusteluja suoritettiin melko vähän, ja aineiston pienestä määrästä johtuen korostuu yhden luvan suuri yhteydenottojen määrä, joka oli 6 kappaletta yhteensä yhdeksästä tapahtumasta. Aikaa niihin kului 120 minuuttia, kun kokonaismäärä oli 205 minuuttia, joten yhden luvan merkitys keskimääräisessä ajassa on merkittävä ja tuloksia vääristävä.

Taulukko 2. Luvan valmistelu

	Posti	S-posti	Henkilökohtainen	Aika
Luvan vastaanotto	1	0	3	35
Keskiarvo	0,25	0	0,75	8,75
Yhteydenotot	0	1	0	20
Keskiarvo	0	0,25	0	5
Kunnan pyytämät tarkennukset	0	3	0	77
Keskiarvo	0	0,75	0	19,25
Lupatietojen siirto rekisteriin				105
Keskiarvo				26,25

Luvan valmistelussa käytetyissä ajoissa ja tapahtumissa ei ollut merkittäviä poikkeamia, vaan ne olivat tasaisemmin jakautuneet eri luville ja eri lähestymistavoille.

Taulukko 3. Luvan käsittely

	Posti	S-posti	Henkilökohtainen	Aika
Luvan käsittely			60, 45, 55, 50	210
Keskiarvo				52,5
Yhteydenotot	0	0	3	50
Keskiarvo	0	0	0,75	12,5
Luvan arkistointi			8, 6 11, 5	30
Keskiarvo				7,5

Luvan käsittelyaikojen ja arkistoinnin väliset aikaerot eivät ole kovinkaan suuria, sillä toimenpide noudattaa tiettyä rutiinia, jolloin aikaan vaikuttaa vain vaadittujen piirustusten määrä. Käsittelyaikoihin tuli eroja oikeastaan vain rakennuspaikan eroavaisuuksista johtuen, sillä osa kohteista sijaitsi haja-asutusalueella, joilla lupakuviin sisältyy erilaisia piirustuksia, kuten jätevesijärjestelmä.

Vertailtavien lupien pienestä määrästä johtuen tulokset ovat melko suuntaa-antavat. Yksittäisten tapahtumien kohdalla on ollut suuriakin vaihteluita, minkä vuoksi keskiarvo on kohonnut melko suureksi sellaisellakin luvalla, jolla tapahtumaa ei ole ollut ollenkaan.

6.2 Lupapiste-palvelun tapahtumatiedot

Tiedonkeruun epäonnistuttua muilta yhteistyökunnilta, kerättiin Mäntsälästä vertailun vuoksi 4 lupaa Lupapiste-palvelusta, jotta olisi mahdollista saada jotain vertailutuloksia. Näistä neljästä luvasta kerätyistä tiedoista on tehty vertailu (taulukot 4–7). Liitteessä 4 esitetään kooste sähköisen lupahakemuksen tapahtumatiedoista 4 rakennusluvan osalta.

Taulukko 4. Neuvontapyyntö

	Lupapiste	Henkilökohtainen	Aika
Neuvontapyyntö	0	11	115
Keskiarvo	0	2,75	28,75

Neuvontapyyntöjen määrä ja aika jakautuivat 3 luvalla kohtuullisen tasaisesti, mutta huomioon otettavaa oli se, että kaikki neuvontapyyntö tulivat henkilökohtaisina, eli Lupapiste-palvelun kautta ei tullut yhtään.

Taulukko 5. Luvan valmistelu Lupapiste-palvelussa

	Lupapiste	Henkilökohtainen	Aika
Tietojen täydennyspyyntö	9		108
Keskiarvo	2,25		27
Täydennyspyyntöjen käsittely	2		32
Keskiarvo	0,5		8

Valmisteluvaiheessa tietojen täydennystä pyydettiin kaikkiin lupiin ja pyynnöt tapahtuivat Lupapiste-palvelun keskusteluikkunan kautta. Täydennyspyynnöistä kahteen vaadittiin lisäkäsittelyä ja palaamista uudelleen lupakäsittelyyn.

Taulukko 6. Rakennusluvan käsittely

		Aika
Luvan käsittely	Lupapisteessä	120
Keskiarvo		30
Tietojen täydennyspyynnöt	3 Lupapisteessä 1 Henkilökohtainen	28
Keskiarvo	1	7
Siirto taustajärjestelmään, luvan hyväksyminen ja palautus Lupapisteeseen	Facta rekisteri	105
Keskiarvo		26,25

Rakennusluvan varsinainen käsittely oli melko samalla kaavalla toistuva toimenpide ja varsinkin kun oli kyse samankaltaisesta rakennusluvasta, eli omakotitalon uudisrakennuksesta, jolloin myös käsittelyajat olivat hyvin pienellä vaihteluvälillä.

Luvan käsittelyvaiheessa vaadittiin jokaiseen rakennuslupaan vielä täydennyspyyntö, jotka koskivat puuttuvia erityissuunnitelmien piirustuksia.

Taustajärjestelmään tapahtuva siirto toimenpiteenä oli hyvin rutiininomainen toimenpide, mikäli kaikki aineistot ja tiedot olivat Lupapiste-palveluun täydennetty oikein. Aikaa kului eniten lupatietojen tarkastukseen kuntarekisterissä, mutta muuten varsinaisen päätöksen tekeminen, sähköinen allekirjoitus ja siirto takaisin Lupapiste-palveluun oli varsin nopea toimenpide.

Taulukko 7. Rakennusluvan sähköinen arkistointi

	Aika	Liitteet
Arkistointi	35	21+12+13+13
Keskiarvo	8,75	14,75

Lupien arkistointiin käytettävä aika Lupapiste-palvelussa riippui paljon aineiston toimitustavasta, sillä osa piirustuksista ja liitteistä oli skannattu sähköiseen muotoon omana työnä, jolloin niiden tiedostomuoto oli automaattisesti PDF/A, joka on

arkistolaitoksen hyväksymä pysyvästi tallennettavien aineistojen tallennusmuoto. Tuloksissa ei ole huomioitu tämän oman skannaustyön osuutta, sillä tässä työssä käsitellään ainoastaan rakennusluvan käsittelyvaiheita.

Osa piirustuksista ja liitteistä oli tullut asiakkailta suoraan tavallisessa PDF-tiedostomuodossa, jolloin ne piti käsitellä oikeaan muotoon Lupapiste-palvelussa. Toimenpide tapahtui niin, että kyseinen piirustus tai liite avattiin ja konvertoitiin oikeaan PDF/A muotoon. Toimenpide ei ole monimutkainen, joten aikaakaan siihen ei mene kuin noin 30 sekuntia/dokumentti. Vaihteluväli tallennettavilla aineistoilla oli 12–21.

6.3 Aikavertailu Lupapiste-palvelun ja paperisen hakutavan välillä

Vertailemalla käsittelytapahtumia ja aikoja sähköisen ja paperisen rakennuslupahakemusprosessin välillä voidaan todeta, että näillä tuloksilla ja lupamäärillä Lupapiste-palvelu osoittautuu noin kolmasosan nopeammaksi rakennusluvan käsittelytavaksi. Mittaustuloksiin liittyy kuitenkin useita ristiriitoja, jotka eivät näy tuloksissa. Kuvasta 8 selviävät aikaerot eri tapahtumien välillä.

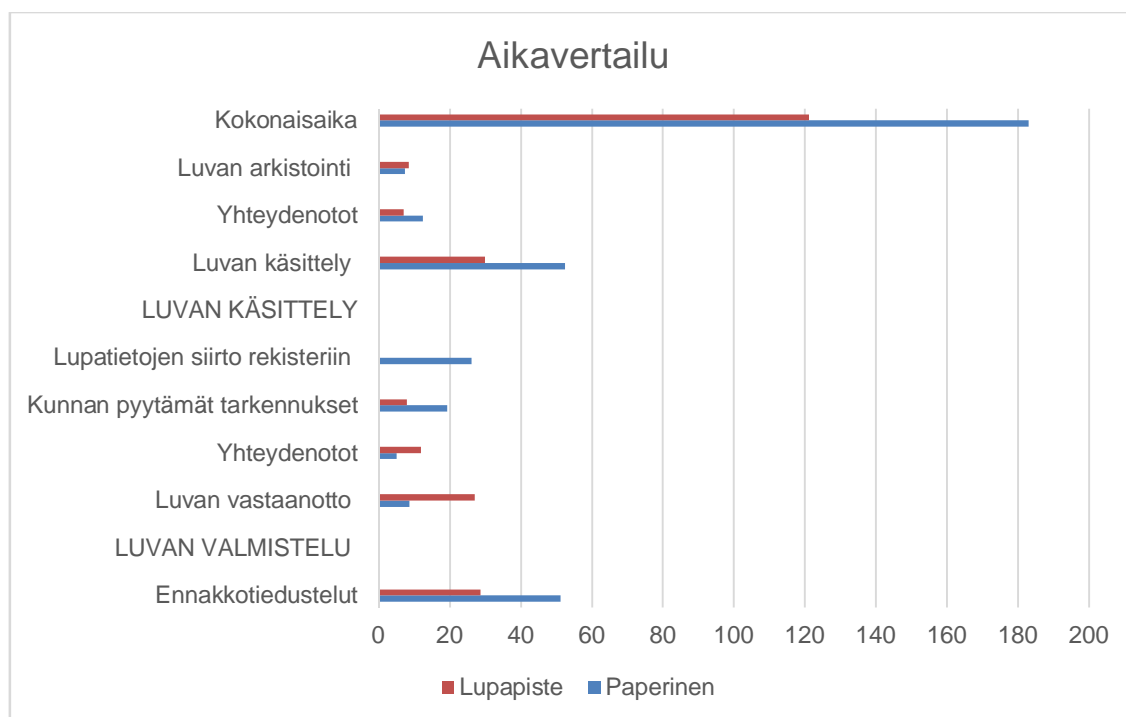
Suurimpien aikaerojen poikkeamista voidaankin todeta, että erot selittyvät pääasiassa käsittelytapojen eroista. Ennakkotiedusteluissa Lupapiste-palvelun kautta ei tullut yhtään neuvontapyyntöä, vaan tulos on henkilökohtaisista tiedusteluista, jotka olivat kuitenkin sähköpostilla toimitettuja. Tulos ei tältä osin ole siis täysin oikea, mutta kuitenkin suuntaa antava ”sähköinen” neuvontapyyntö.

Paperisen rakennusluvan ennakkotiedusteluissa korostui yhden rakennusluvan suuri työmäärä ennen varsinaista lupahakemusta.

Rakennusluvan vastaanottovaiheessa paperisella tavalla syntyy yleensä asiakaskontakti, kun hakemuksia tuodaan rakennusvalvontaan ja siinä samalla kysellään myös rakentamiseen liittyviä asioita. Osa kysymyksistä voi kuitenkin olla sellaisia, joita ei tarvitse enää kysellä lupakäsittelyn muissa vaiheissa, eikä siis näy yhteydenottotapahtumissa.

Luvan vastaanottovaiheessa Lupapiste-palvelussa ei ole tapahtumia, mutta rakennustarkastaja suorittaa lupien ennakkotarkastelua ja sitä kautta syntyy tarkennuspyyntöjä, jolloin myös ajallisesti työvaiheeseen menee paljon aikaa, joka kuitenkin lyhentää varsinaista rakennusluvan käsittelyvaihetta. Paperisiin rakennuslupahakemuksiin rakennustarkastajat tutustuvat ensimmäisen kerran vasta varsinaisessa lupakäsittelyvaiheessa.

Rakennuslupahakemustietojen tallennus kuntarekisteriin, joka paperihakemusta käsiteltäessä tehdään rakennusvalvonnassa omana työnä, on Lupapiste-palvelussa työvaihe, jota ei tehdä ollenkaan. Rekisteritietojen tarkastus palvelusta rakennusrekisteriin siirron jälkeen, on kuitenkin työvaihe, joka tehtiin sähköisen käsittelyn jälkeen ennen rakennusluvan hyväksymistä.

Kuva 13. Aikavertailu Lupapiste-palvelun ja paperisen rakennuslupakäsittelyn välillä.

Rakennusluvan käyttöä oli tarkoitus seurata lupakäsittelyn jälkeen, jolloin olisi saatu tietoa luvan käsittelyhyödyistä. Tiedon kerääminen osoittautui kuitenkin liian hankalaksi toteuttaa, sillä rakentamisen aloittaminen ei välttämättä alkanut rakennusluvan hyväksymisen jälkeen. Tästä syystä kyselylomake ei tavoittanut enää luvan käsittelijöitä arkistoiduissa lupakuvissa, joten sitä tietoa ei sitten kerätty. Tutkimussuunnitelmassa oli tarkoitus toteuttaa myös haastattelu tietoa keränneille henkilöille, jolla olisi selvitetty

aikaeroihin johtaneita eroavaisuuksia. Haastattelu ei kuitenkaan toteutunut, koska tulokset ovat peräisin oman kuntani organisaatiosta, jossa olen pystynyt seuraamaan tulosten syntyä. Haastattelulla ei olisi ollut muutenkaan arvoa, koska kaikki tulokset ovat samasta kunnasta.

6.4 Kustannushyödyn arviointi

Tuloksista voidaan todeta, että paperisen rakennusluvan käsittelyajaksi tuli 183 minuuttia ja Lupapiste-palvelussa käsitellyn luvan kokonaisajaksi 121 minuuttia 15 sekuntia. Tuloksien vertailussa todettu aikahyöty oli 61 minuuttia 45 sekuntia.

Mäntsälän kunnan tapauksessa lupasihteeri teki työtä paperisen lupahakemuksen kanssa keskimäärin 42 minuuttia 30 sekuntia, jolloin rakennustarkastajien osuus oli 140 minuuttia 30 sekuntia. Lupapistepalvelussa kokonaisaika oli 121 minuuttia 15 sekuntia, josta lupasihteeri käytti aikaa ainoastaan arkistointiin keskimäärin 8 minuuttia 30 sekuntia ja rakennustarkastajat 112 minuuttia 45 sekuntia.

Aikasäästöä Lupapiste-palvelun käytöstä tuli rakennustarkastajalle 27 minuuttia 45 sekuntia ja lupasihteerille 34 minuuttia.

Lupapiste-palvelun ja arkistoinnin kustannukset koostuvat perusmaksusta sekä tapahtumamaksusta. Taulukosta 8 selviävät Mäntsälän kunnan 2016 vuoden lokakuun loppuun mennessä syntyneet kustannukset palvelusta sekä laskennallinen arvo sille, että kaikki lupatapahtumat olisi ehditty arkistoimaan samassa ajassa. Arkistoinnin osuus on hyvä ottaa mukaan tuloksiin, sillä kokonaisuutena molemmat tapahtumat kulkevat lähes samaa tahtia.

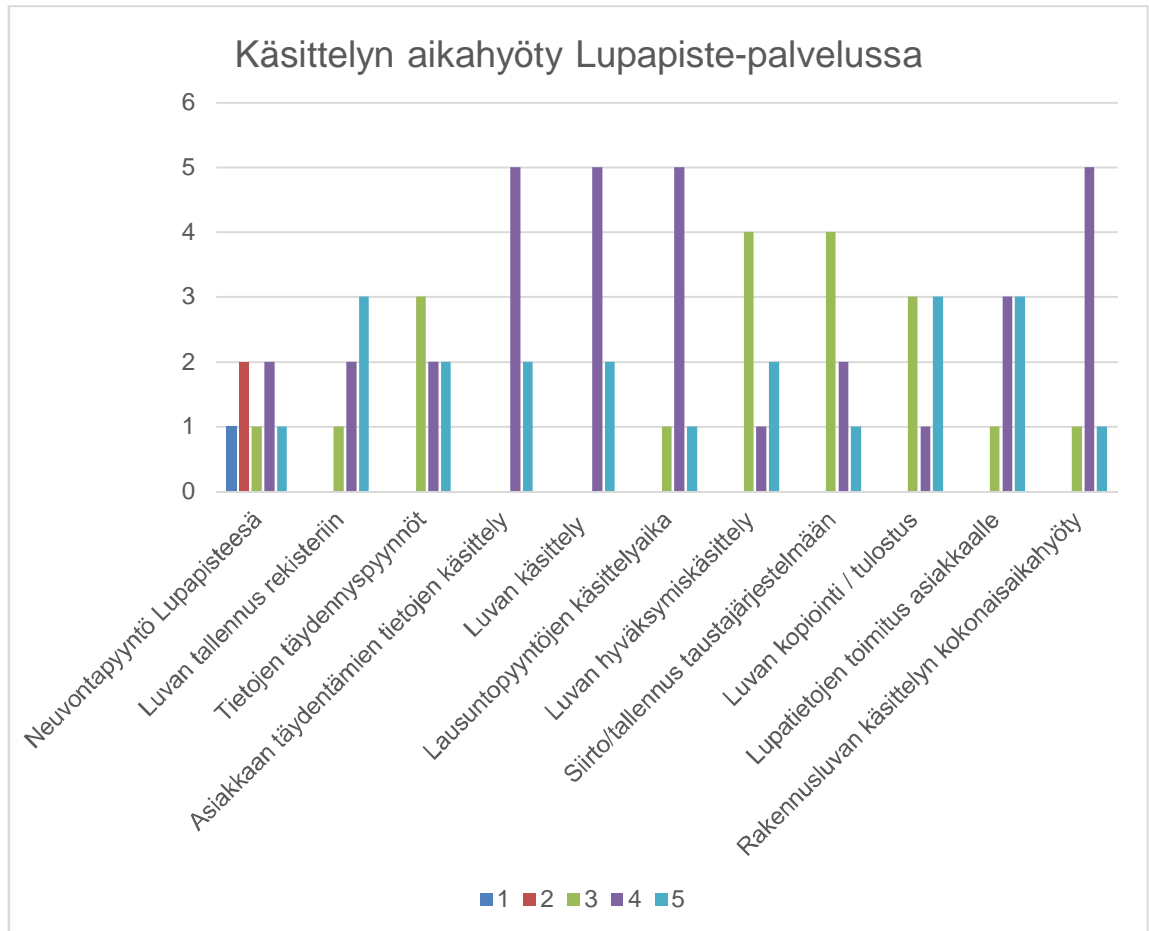
Taulukko 8. Mäntsälän rakennusvalvonnan Lupapiste-palvelun tapahtumat 1–10.2016

	Hinta	kpl.	yht.
Lupapistepalvelun perusmaksu	467,5	10	4675
Tapahtumamaksu	17,6	87	1531,2
Tapahtumamaksu	11,1	60	666
Työnjohtajan hyväksyminen	11,1	60	666
Pysyvän arkiston perusmaksu	467,5	10	4675
Käyttöarkiston perusmaksu	233,75	10	2337,5
Tapahtumamaksu	17,6	87	1531,2
Tapahtumamaksu	11,1	60	666
Sähköisten palveluiden kokonaishinta			16747,9

Lupapiste-palvelussa käsiteltyjen lupien ja perusmaksujen kokonaissummaksi muodostui 16 747,90 € aikavälillä tammikuu–lokakuu, eli 10 kuukautta. Kokonaissummaan on otettu mukaan kaikki rakennustarkastuksen tapahtumat, joten tuloksia ei voi suoraan vertailla keskenään. Aikasäästöä syntyi kuitenkin keskimäärin noin tunti omakotitalon uudisrakennuslupaa kohden. Perusmaksuista 87 kappaletta on uudisrakennuslupia sisältäen kaikki rakennustyyppit 60 kappaletta käyttötarkoituksen muutoksia, saneerauksia, maalämpökaivoja ym. taulukon 8 mukaan. Yhteensä rakennuslupia oli 10 kuukaudessa 147 kappaletta. Aikasäästöä rakennusvalvonnassa olisi syntynyt lähes yhtä paljon kuin käsiteltyjä lupia oli, mutta säästyneen ajan kustannukset eivät vastaa palveluun käytettyjä kustannuksia.

6.5 Käyttäjäkyselyn tulokset

Koska tiedonkeruu ei onnistunut odotetulla tavalla, eikä riittävää vertailuaineistoa syntynyt, toimitin lisäkyselyn, jossa vertailtiin paperista ja sähköistä lupakäsittelyä. Sähköpostilla toimitettu 11 kohtaa sisältävä kysely (liite 7) 26 rakennustarkastusviranomaiselle. Kyselyn toimitin sellaisille kunnille ja tarkastajille, joilla oli yli vuoden kokemus Lupapiste-palvelun käytöstä. Kyselyllä oli tarkoitus selvittää käyttäjien kokemuksia ajansäästöstä paperisen- ja sähköisen lupahakemuksen välillä. Vastauksia palautettiin 7 kappaletta, joista koostin kuvan 14 mukaisen yhteenvedon.

Kuva 14. Käsittelyn aikahyöty Lupapiste-palvelussa.

Käyttäjät arvioivat kyselyssä, saavutetaanko palvelulla aikahyötyä verrattuna paperiseen rakennuslupahakemukseen. Kuvassa 14, numero kolme, eli vihreä palkki vastaa tulosta, että Lupapiste-palvelu ei nopeuta rakennuslupakäsittelyn työvaihetta eikä se myöskään vie enempää aikaa. Palkin korkeudesta voi lukea, kuinka monta vastaaja on arvioinut kyseistä hyötynäkökulmaa. Alla sanallinen arvio, joka vastaa numeroa taulukossa:

1. vie paljon enemmän aikaa Lupapisteessä, sininen väri
2. vie vähän enemmän aikaa Lupapisteessä, punainen väri
3. vie saman verran aikaa, vihreä väri
4. säästää vähän aikaa Lupapisteessä, lila väri
5. säästää paljon aikaa Lupapisteessä, vaaleansininen väri.

Vastauksista voi päätellä, että pääasiassa Lupapiste-palvelu katsottiin hyödylliseksi ja työtä nopeuttavaksi palveluksi. Varsinkin rakennusluvan käsittely ja tiedon siirtäminen rakennus- ja huoneistorekisteriin tai asiakkaalle olivat selkeästi niitä toimenpiteitä, mistä katsottiin olevan eniten hyötyä. Vähiten hyötyä palvelusta katsottiin saatavan neuvontapalveluiden osalta, josta mielipiteet jakautuivat skaalan koko alalle.

Kuva 15. Käsittelyn aikahyödystä laskettu keskiarvo.

Vastausten keskiarvoja tutkimalla, palvelu koetaan hyvinkin hyödylliseksi ja rakennuslupahakemuksen käsittelyä nopeuttavaksi sähköiseksi palveluksi. Kulut ovat toistaiseksi suuremmat, kuin palvelusta saatava hyöty, mutta koska esimerkitapauksessa palvelu on ollut käytössä vasta vajaan vuoden, ei tulos ole välttämättä vertailun kannalta paras mahdollinen.

7 Johtopäätökset

Tässä opinnäytetyössä oli tarkoitus saada vastaus rakennuslupaprosessin sähköistämisen asiakashyötyyn, jossa asiakkaana oli kunnan rakennusvalvonta. Tutkimustyön aikana heräsi vielä kysymys, onko tällaista mittaustapaa mahdollista edes käyttää tällaiseen tutkimukseen, jossa lähtötiedot ovat hyvinkin erilaisia, johtuen hakijapuolen erilaisista lähtökohdista.

Kuntien rakennustarkastus koostuu kuntakoosta riippuen hyvinkin erilaisista kokoonpanoista, joten luvan käsittelyyn osallistuvien henkilöiden ja toimenkuvien kautta tapahtuva lupien käsittelykin on hyvin erilaista. Osa hakijoista on ”hartiapankkirakentajia”, kun taas toiset ovat rakennusalan ammattilaisia tai suunnitelmia työkseen tekeviä henkilöitä. Näiden erojen vaikutus korostuu opinnäytetyön tuloksissa hyvinkin voimakkaasti, koska tutkimusmateriaalia toimitettiin vain yhdestä, eli Mäntsälän kunnasta. Tietoja toimittaneen Mäntsälän kunnan kokemukset Lupapiste-palvelusta, olivat vielä kohtuullisen lyhyeltä aikajaksolta, joka osaltaan saattoi myös vaikuttaa toimintatapoihin ja sitä kautta tuloksiin.

Näiden lähtökohtien valossa voisikin todeta, että asiakashyötynäkökulmasta katsottuna Lupapiste-palvelun käyttö rakennusluvan käsittelyssä olisi noin kolmanneksen nopeampi, kuin perinteisellä paperisella hakemuksella käsitelty hakemus. Kuitenkin tutkimusmateriaalin vähyyden vuoksi näillä tuloksilla, joita tässä työssä on ollut vertailtavana, ei ole muuta kuin suuntaa antava näyttö siitä, että palvelun käyttö toisi merkittävää aikahyötyä rakennusluvan hakuprosessissa.

Lupapiste-palvelu osoittautui tutkimustulosten ja käyttäjäkokemusten perusteella hyödylliseksi sähköiseksi palveluksi, josta oli käyttäjälleen, eli kunnalle hyötyä. Kuitenkin rakentamaan ryhtyvän osapuolen halu asioida ”oikean” ihmisen kanssa näkyy tuloksissa niin, että myös sähköistä hakutapaa käytettäessä otetaan yhteys muun kuin Lupapiste-palvelun kautta. Lisäkyselyssä aikahyödystä näkyy käyttäjien mielipiteissä sama ilmiö, että sillä ei saavutettu aikahyötyä, mutta ei myöskään menetetty aikaa. Kustannusvertailussa tulokset osoittavat vielä sen, että palveluun joutuu sijoittamaan enemmän rahaa, kuin sen takaisin antama hyöty on. Kysymykseen ”Lupapiste-palvelun välitön asiakashyöty tai arvioida missä vaiheessa se saavutetaan vai saavutetaanko sitä ollenkaan” voisikin vastata, että saavutetaan hyvinkin nopeasti palvelun käyttöönoton jälkeen ja varsinkin siinä vaiheessa, kun sähköinen arkistointi on kunnassa käytössä ja

siellä on riittävästi vanhojakin rakennuslupia käytettävissä. Tutkimusaineiston suppeasta määrästä johtuen, tulos olisi voinut olla huomattavastikin erilainen, kuin vain yhden kunnan aineistoista saatu kustannusvertailun tulos.

Hyötynäkökulmia tarkasteltaessa molempien asiakkaiden näkökulmasta, korostuu rakennuslupan hakemisen, käsittelyn ja rakennusaikaisen valvonnan siirtyminen sähköiseen alustaan. Palvelu helpottaa niin hakijan, kuin tarkastusviranomaisen työtä, koska useiden rakentamiseen osallistuvien osapuolien ei tarvitse sovittaa aikaa yhteiselle tapaamisajalle. Palvelun kautta asiointiin osallistuu rakennusalan ammattilaiset jo varhaisemmassa vaiheessa, joten hakuprosessi käynnistyy nopeammin ammattilaisten välisenä yhteistyönä. Palvelun myötä päästään eroon paperimuotoisten dokumenttien käsittelystä ja sitä kautta rakennustarkastajien paikkasidonnaisuudesta.

Lupapiste-palvelu antaa hyvät edellytykset Suomen hallituksen ja ympäristöministeriön MRL-arvioinnissa todetun keskitetyn rakennusvalvontatoiminnan aloittamiselle, sillä aineistojen ollessa sähköisessä muodossa eivät rakennustarkastajat ole enää sidottu paikkaan ja paperisiin dokumentteihin. Palvelun toiminta pilvipalveluna mahdollistaa lupatietojen käsittelyn kannettavilla tietokoneilla ja tableteilla. Tietojen reaaliaikainen tallennus järjestelmään sekä neuvottelutapahtumat rakentamiseen liittyvien osapuolien kanssa onnistuvat siellä, missä internetyhteys toimii.

Rakentamisen aikaisessa valvonnassa piirustukset ja muut tarvittavat asiakirjat ovat Lupapiste-palvelun sähköisessä palvelinalustassa. Palvelun yhteyteen on kehitetty sähköinen arkisto, josta rakennuslupatietoja on mahdollista selailla. Tämän ominaisuuden myötä rakennustarkastajien on mahdollista selailla kohteen vanhojakin lupatietoja, ilman papereiden kuljettamista maastoon. Lupatietojen selailu edellyttää, että kunta on siirtänyt rakennuslupa-aineistonsa sähköiseen muotoon.

Hyötynäkökulman laajemmassa tarkastelussa sähköinen asiointi mahdollistaa rakennuslupan hakemisen paikasta ja kellonajasta riippumatta. Kuten kaikki digitaaliset palvelut, myös Lupapiste-palvelu vaatii internetyhteyden toimivuuden, sekä käyttäjältä valmiuksia sähköisten palveluiden käyttöön. Vaikka ohjelmisto on kehitetty käyttäjä näkökulmaa hyödyntäen, vaatii se kuitenkin kohtalaiset atk-perustaidot käyttäjältään.

Kuntanäkökulmasta asiaa tarkasteltaessa palvelusta on mahdollista saada monenlaisia hyötyjä. Rakennuslupahakemusten ja rakentamisen aikaisten dokumenttien siirtyminen sähköiseen ympäristöön, on aineistojen käsittely sujuvampaa. Yhteisten palaveriaikojen poistuessaa on rakennustarkastajien työ vähemmän kuormitettua asiakaspalvelutyötä, joten aikaa itse lupakäsittelyyn jää enemmän. Aineistojen sähköinen arkistointi mahdollistaa kaikkien rakennuslupa-arkistoon tallennettujen aineistojen myynnin suoraan nettipalvelusta, joten rakennusvalvonnan henkilöstöresurssien tarvetta on mahdollista kohdistaa hakuprosessin käsittelyyn, joka puolestaan mahdollistaa nopeampien rakennuslupapäätösten aikaansaamisen.

Kysymykseen siitä, "onko tällaista mittaustapaa mahdollista edes käyttää tällaiseen tutkimukseen", jäi vastus ilmaan roikkumaan, sillä aikahyötyä mitatessa aineiston pitäisi olla hyvinkin laaja sekä koostua useiden kuntien toimittamista materiaaleista, jotta yksittäisen luvan vaikutus ei aiheuttaisi merkittävää vääristymää tuloksissa. Myös kuntien rakennusvalvonnan sisäisen organisaation merkitys tuloksiin vähenisi huomattavasti, useamman kunnan toimittamien aineistojen myötä. Alkuperäisen tutkimussuunnitelman mukainen aineisto olisi todennäköisesti antanut riittävän laajan määrän tutkimustietoa tämän suuntaiselle tutkimukselle, jonka tuloksissa huomioidaan useista organisaatioista hankittuja aineistoja.

Jatkotutkimuksena kannattaisi toistaa tämä sama tutkimus käsittelyajoista. Tutkimuksen tekijän tulisi käydä henkilökohtaisesti ohjeistamassa aineiston keruu, jolloin kynnys tiedonkeruun aloittamiselle ei olisi välttämättä niin suuri. Käsittelyaikojen ja tapahtumien keräyslomakkeissa ei saisi olla eroja, vaan kysymykset pitäisi muotoilla niin, että ne vastaisivat toisiaan. Kuntien organisaatioihin pitäisi perehtyä hyvin ennen yhteistyökuntien valintaa, jotta tulosten vertailtavuus olisi mahdollista toteuttaa.

Toisena aiheena olisi rakennuslupan käsittelyn kokonaisaikahyödyn tutkiminen, jossa seurattaisiin rakennuslupan käsittelyaikaa ensimmäisestä yhteydenotosta rakennuslupapäätöksen hyväksyntään. Tällä tutkimuksella saavutettaisiin paremmin se tieto, kuinka monta lupaa kunnassa pystytään käsittelemään tietyllä ajanjaksolla. Tietoa pystyttäisiin käyttämään kunnan sisäisen ajanhallinnan suunnittelussa, sekä henkilöstöresurssien kohdentamisessa. Tiedosta olisi myös hyötyä asiakkaalle, joka rakennuslupaa hakee, sillä hän pystyisi hyödyntämään tietoa rakentamishanketta suunnitellessa ja hankkeen aikataulutuksessa.

Lähteet

AMS-opas. 2015. Verkkodokumentti. Kansallisarkisto. <www.ams-opas.fi/ams/ams-etusivu>. Päivitetty 18.9.2007. Luettu 2016.

Arkistolaki. 1994. 831/23.9.1994.

Facta – Kuntarekisteri. 2015. Verkkodokumentti. CGI. <www.cgi.fi/sites/facta_kuntarekisteri_esite_2015-03-17.pdf>. Luettu 15.2.2016

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa. 2003. 13/24.1.2003.

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain muuttamisesta. 2016. 534/29.6.2016

Lupapiste hinnasto. 2016. Verkkodokumentti. Solita Oy. <www.slideshare.net/Lupapiste/lupapisteen-hinnasto-57275724>. Päivitetty 27.10.2015. Luettu 1.11.2016

Lupapiste tiedote. 2015. Verkkodokumentti. Solita Oy. <www.solita.fi/asiakkaat/grandone-lupapiste>. Luettu 20.1.2016.

Lupapiste tiedote. 2016. Verkkodokumentti. Solita Oy. <www.solita.fi/asiakkaat/grandone-lupapiste>. Luettu 5.10.2016.

Lupapiste sähköinen arkisto. 2015. Sähköinen arkistoesite.pdf. Solita Oy. Päivitetty 10.11.2015. Luettu 12.10.2016.

Majurinen, Joona. 2016. Ympäristöministeriö. Sähköpostihaastattelu 1.3.2016. marko.siitari@hotmail.fi tulostettu 30.10.2016

Mattila, Ilkka. 2015. Solita Oy. Sähköpostihaastattelu marko.siitari@hotmail.fi 26.12.2015. Tulostettu 30.10.2016

MRA. 1999. 895/10.9.1999.

MRL. 1999. 132/5.2.1999.

Nyberg, Henri. 2012. Sähköisen toimintaympäristön suunnittelu ja käyttöönotto Lahden kaupungin kiinteistönmuodostuksessa. Insinööritö. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Rakennustarkastusyhdistyksen tiedote, Kuntaliiton selvitys rakennusvalvonnan alueellistamisesta on valmistunut. 2015. Verkkodokumentti.
<www.rakennustarkastusyhdistys.fi/%E2%80%8E/uutiset.html?a100=236>. Päivitetty 13.2.2015. Luettu 15.10.2016.

Rakennusvalvonnan yhteystiedot. 2016. Mäntsälän kunta. Verkojulkaisu.
<www.mantsala.fi/asukkaille/asuminen-ja-rakentaminen/maankayttopalvelut/yhteystiedot>. Päivitetty 8.11.2016. Luettu 8.11.2016.

Rakennusvalvonnan yhteystiedot. 2016. Vantaan kaupunki. Verkojulkaisu.
<www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure> Päivitetty 12.2.2016. Luettu 8.11.2016.

SADe palvelu- ja hankeselvitys. 2009. Verkkodokumentti. Valtiovarainministeriö.
<www.hare.vn.fi/upload/julkaisut/15361/4165_SADe_palvelu_ja_hankeselvitys_2009.pdf>. Päivitetty 03.2010. Luettu 15.1.2016.

Sähköisten asiakirjallisten tietojen käsittely, hallinta ja säilyttäminen. 2008. Verkkodokumentti. Arkistolaitos.
<www.arkisto.fi/uploads/normit/valtionhallinto/maarayksetjaohjeet/normiteksti_suomi.pdf> Päivitetty 19.12.2008. Luettu 1.2.2016.

Sähköinen palvelualusta rakennuslupien hakemiseen. 2016. Lupapiste.fi. <www.lupapiste.fi>. Luettu 1.11.2016

Säilytettävät kunnalliset rakennusvalvonnan asiakirjat. 2008. Verkkodokumentti Arkistolaitos.
<www.arkisto.fi/fi/saeilytettaevaet-kunnalliset-rakennusvalvonnan-asiakirjat> Päivitetty 25.11.2008. Luettu 1.2.2016

Rakennusluvan käsittely perinteisellä paperihakemuksella

Käsittelytietojen keräyslomake

				Lupa nro
ENNEN LUVAN HAKUA				
	Posti	S-posti	Henkilökohtainen	Aika
Ennakkotiedustelut				
LUVAN VALMISTELU				
	Posti	S-posti	Henkilökohtainen	Aika
Luvan vastaanotto / Lupasihteeri				
Yhteydenotot				
Kunnan pyytämät tarkennukset				
				Aika
Lupatietojen siirto rekisteriin / Lupasihteeri				
LUVAN KÄSITTELY				
	Posti	S-posti	Henkilökohtainen	Aika
Luvan käsittely / Rakennustarkastaja				
Yhteydenotot				
LUVAN ARKISTOINTI				
	Aika			
Luvan arkistointi / Lupasihteeri				
LUVAN KÄYTTÖ / HAKU ARKISTOSTA				
	Kertaa / kpl	Aika		
Lupasihteeri				
Rakennustarkastaja				
Muut käyttäjät esim. laskenta				
Luvan kopiointi / tulostus				
Lupatietojen lähetyt asiakkaalle				

Rakennuslupahakemuksen käsittely Lupapiste.fi palvelussa

Käsittelytietojen keräyslomake

		Lupa nro	
ENNEN LUVAN HAKUA			
Neuvontapyyntö Lupapisteen kautta	Aika	Montako keskustelutapahtumaa Lupapisteessä / hanke?	Sähköposti-, henkilökohtaisla- tai puhelinyhteydenottoja?
LUVAN VALMISTELU LUPAPISTEESSÄ			
Tietojen täydennyspyynnöt, keskustelu -toiminto asiakkaan kanssa	Aika	Montako keskustelutapahtumaa Lupapisteessä / hanke?	Sähköposti-, henkilökohtaisla- tai puhelinyhteydenottoja?
Asiakkaan täydentämien tietojen käsittely			
LUVAN KÄSITTELY LUPAPISTEESSÄ			
Siiirto Taustajärjestelmään	Aika	Montako keskustelutapahtumaa Lupapisteessä / hanke?	Sähköposti-, henkilökohtaisla- tai puhelinyhteydenottoja?
Luvan käsittely / Rakennustarkastaja			
Keskustelu -toiminto asiakkaan kanssa			
Tietojen täydennyspyynnöt?			
LUVAN KÄYTTÖ / TIETOJEN HAKU LUPAPISTEESTÄ TAI HAKU ARKISTOSTA			
Lupaohjeet	Aika	Kerlaa/kpl	
Rakennustarkastaja			
Muut käyttäjät esim. laakenta			
Luvan kopiointi / tulostus			
Lupatietojen lähitys asiakkaalle			

RARKENNUSLUPUIEN KÄSITTELYAIKA PAPERISELLA HAKEMUKSELLA

Kooste

ENNEN LUVAN HAKUA

	Posti	S-posti	Henkilökohtainen	Aika min	Aika yht.
Ennakkotiedustelut	0	1	8	30+120+35+20	205
Keskiarvo		0,25	2		51,25

LUVAN VALMISTELU

	Posti	S-posti	Henkilökohtainen	Aika	Aika yht.
Luvan vastaanotto	1	0	3	10+10+15	35
Keskiarvo	0,25	0	0,75		8,75
Yhteydenotot	0	1	0	20	20
Keskiarvo	0	0,25	0		5
Kunnan pyytämät tarkennukset	0	3	0	12+5+60	77
Keskiarvo	0	0,75	0		19,25
Lupatietojen siirto rekisteriin				25+20+20+40	105
Keskiarvo					26,25

LUVAN KÄSITTELY

	Posti	S-posti	Henkilökohtainen	Aika	Aika yht.
Luvan käsittely				60+45+55+50	210
Keskiarvo					52,5
Yhteydenotot	0	0	3	10+10+30	50
Keskiarvo	0	0	0,75		12,5
Luvan arkistointi				8+6+11+5	30
Keskiarvo					7,5

RAKENNUSLUPIEN KÄSITTELYAIKA LUPAPISTE.FI PALVELUSSA

kooste

ENNEN LUVAN HAKUA

	Aika	Montako keskustelutapahtumaa Lupapisteessä / hanke?	Sähköposti-, henkilökohtaisia- tai puhelinyhteydenottoja?
Neuvontapyyntö Lupapisteen kautta	30+45+40		2+5+4
Keskiarvo	28,75		2,75

LUVAN VALMISTELU LUPAPISTEESSÄ

	Aika	Montako keskustelutapahtumaa Lupapisteessä / hanke?	Sähköposti-, henkilökohtaisia- tai puhelinyhteydenottoja?
Tietojen täydennyspyynnöt, keskustelu -toiminto asiakkaan kanssa	17+45+30+16	1+3+4+1	
Keskiarvo	27	2,25	
Asiakkaan täydentämien tietojen käsittely	2+30		2
Keskiarvo	8	0,5	

LUVAN KÄSITTELY LUPAPISTEESSÄ

	Aika	Montako keskustelutapahtumaa Lupapisteessä / hanke?	Sähköposti-, henkilökohtaisia- tai puhelinyhteydenottoja?
Luvan käsittely / Rakennustarkastaja	36+31+28+25		
Keskiarvo	30		
Tietojen täydennyspyynnöt?	10+3+5+10	1+1+1	1 henk koht
Keskiarvo	7		1
Siirto taustajärjestelmään ja luvan hyväksyminen	29+26+28+22		
Keskiarvo	26,25		

LUVAN ARKISTOINTI LUPAPISTEESSÄ

	Aika	Liitteet
Arkistointi	11,5+3,5+10+10	21+12+13+13
Keskiarvo	8,75	14,75

RE: Opinnäytetyö

Sivu 1/3

RE: Opinnäytetyö

Joona Majurinen

ti 1.3, 10:14

Sinä

Vastaa |

| Evernoteen

Hei,

Tässä näitä vastauksia viimeinkin.

Ympäristöministeriön odotukset Lupapisteestä

- minkälaista yhteistyökumppania YM etsi palvelun toimittajaksi ja mitkä olivat valintaperusteet?

YM kilpailutti ensin hankkeelle määrittelykonsultin, joka teki YM:n ja kuntien kanssa palvelulle hyvin kattavan vaatimusmäärittelyn. Määrittelyvaiheessa tuli hyvin selväksi, että kunnat haluavat mahdollisimman helposti palvelun käyttöön, jolloin ns. operaattori, joka tuottaa asiointipalvelun kokonaispalveluna, muodostui ainoaksi järkeväksi vaihtoehdoksi. Erilaisia vaatimuksia ja ominaisuuksia niin palvelulle kuin palvelua tuottavalle yritykselle oli satoja. Piti olla toimialan kokemusta, piti osata tuottaa verkkopalvelua palveluna, piti olla VAHTI-tietoturvaohjeet täyttävä käyttöpalveluympäristö, liikevaihto riittävä, kokemusta paikkatiedosta, rajapinnoista yms. Kannattaa pyytää asiakirjat ihan aulis.tynkkynen@ymparisto.fi, jos haluat niihin lähemmin tutustua.

- oliko palvelualusta joku valmis malli vai rakennettiin se tätä Lupapistettä varten?

Alunperin piti hyödyntää VIP:n (Valtion IT-palvelukeskus) alustaa kaikissa SAdE-palveluissa, mutta VM keskeytti sen toteuttamisen SAdE-ohjelman aikana, joten alusta rakennettiin lupapistettä varten ihan omaan. Ajatusmalli siis syntyi VIPistä, mutta toteutus tehtiin toisaalla. SAdE-ohjelmassahan linjattiin, että toteutetaan julkiseen hallintoon yhteisiä palveluja, joten malli tuli myös rahoittajalta (VM JulkiCT) vaatimuksena.

- minkälaisen palvelun tuottaja Solita Oy on mielestänne onnistunut luomaan?

Nyt voi sanoa, että hyvän. Teknisesti ei ole ollut isoja ongelmia koskaan. Lähinnä alkuvuosina toimialan substanssiosaaminen vaati enemmän apua niin tilaajalta kuin kunnilta. Solitahan ei yksin palvelua luo, vaan alihankkijana on SITO ja Ficolo. Nyt kolmen vuoden jälkeen osaamista on jo aivan erilailla niin palveluntuottajalla kuin kunnillakin. Onhan tämä ollut loppujen lopuksi uutta kaikille osapuolille. Ihan omana näkökulmanahan voidaan tuoda esille, että lupapistehän on valtavasti tehnyt työtä myös sen eteen, että kunnissa toimintatavat ovat hieman yhtenäistyneet.

- onko kehitykseen käytetty aika mielestänne vastannut YM:n tavoitteita?

RE: Opinnäytetyö

Sivu 2/3

On se vastannut. Ainut harmillinen hidaste oli rajapintojen korjaaminen (KRYSP-rajapinnat). Nämähän piti olla kunnossa Kuntaliiton hankkeen (2009-2011) pohjalta, mutta tosiasiallisesti ne olivat niin puutteellisia ja täynnä virheitä, ettei tiedonsiirto olisi toiminut niiden avulla mm. factaan. Näiden valtava korjaustyö aiheutti oikeastaan vuoden viiveen vuosina 2013-2014 lupapiste-palvelun kehitykselle. Nyt rajapinnat ovat kunnossa ja syksystä 2015 on täysipainoisemmin voitu keskittyä vain palvelun kehittämiseen. Osaltaan tämä myös vaikutti palvelun leviämiseen.

- vastaako palveluun sijoitettu aika, raha, ym mielestänne odotuksia?

Palvelu sinällään on ihan hyvä ja toimiva. YM:llä oli tavoitteena, että se olisi vuoden 2015 loppuun mennessä 100 kunnassa auki ja tuotantokäytössä. Totuus oli 76 ja aukeamassa 60. Eli tavoitteista ollaan jäljessä, mutta selkeästi nyt kunnat ovat innokkaammin lähteneet mukaan. Toki hieman hitaaseen leviämiseen vaikutti erilaiset kuntarakenneselvitykset ja toimialan ylikunnalliset selvitykset.

- helpottaako palvelu mielestänne kuntien rakennusvalvonnan toimintaa ja missä vaiheessa?

Nyt voidaan sanoa, että helpottaa, mutta valtavasti se on työtä vaatinut. SAdE-ohjelmassahan lähdettiin siitä liikkeelle, että palvelua kehitetään ketterästi eli koko ajan pieniä parannuksia käyttäjien kommenttien pohjalta. Nähtiin jo vuonna 2011, ettei palvelua pysty paperilla kehittämään, vaan se tulee mahdollisimman nopeasti saada kuntiin käyttöön, jolloin siitä aletaan saada kunnilta paremmin kehitysideoita ja vaatimuksia sen käytölle. Malli oli toki hieman raskas ensimmäisille pilottikunnille, mutta kehityksen vauhti ja oikeasuuntaisuus taas saatiin tällä mallilla hyväksi.

Hakijallehan ja mm. lausunnonantajille isot hyödyt tulevat heti, mutta kunnan lupaviranomaisen osalta integraatioiden ja erilaisten automatisoitujen toimintojen kehittäminen on pitänyt viedä todella pitkälle ennen kuin hyödyt alkavat näkyä. Mitään yksittäistä isoa mullistusta/helpotusta sähköinen asiointi ei tuo, vaan hyödyt koostuvat pienistä parannuksista eri lupaprosessin vaiheissa. Tällaisia parannuksia on mm. lausuntopyyynnöt saa nopeasti jakeluun, hakemukset laadukkaammin tehty, hakemusasiakirjat pysyvät paremmin kasassa, turha naputtelu jää pois, hakemukset selkeämmin työjonossa, täydennyspyynnöt sujuvat nopeasti. Kaikki ovat loppujen lopuksi pieniä parannuksia, mutta kokonaissummana jo ihan merkittävä.

- missä vaiheessa palvelun käytön odotetaan tuovan säästöä kunnille?

Kun sähköistys on lähes 100 %. Sisältäen myös sähköisen arkiston. Säästöhan on puhtaasti vapautuvaa työaikaa muihin tehtäviin.

- mikä on käsityksenne käyttäjätyytyväisyydestä?

Nyt se alkaa olla hyvä suurimmalla osalla käyttäjäkunnista. Toki joillakin isommilla kaupungeilla on vielä spesifejä vaatimuksia, että tyytyväisyys olisi parempi.

Olen toimittanut kysymyksiä myös Solitan Ilkka Mattilalle, joissa kyselen aiheesta toimittajanäkökulmasta.

Opinnäytetyöni ohjaaja on Metropoliasa Reijo Aalto ja Solitassa Sari Lindroos.

Kiitoksia mahdollisesta vaivannäöstä!

T. Marko Siitari

RE: Opinnäytetyö

Sivu 3/3

RE: Opinnäytetyö

Sivu 1/3

RE: Opinnäytetyö

Ilkka Mattila

ti 29.12.2015, 11:54

Sinä; Sari Lindroos (Sari.Lindroos@solita.fi)

Vastaa |

Moi,

Toivottavasti näistä on apuja ja osasin vastata oikeisiin kysymyksiin. Tuo 4 jäi vähän auki, sitä voisit tarkentaa.

1. Miksi valittiin Solita?

Palvelun taustalla oli SADE-ohjelma (2009-2015), jossa sähköistettiin valtiovarainministeriön koordinoimana suomalaisten julkisia palveluita. Ympäristöministeriön vastuualueena oli Rakennetun Ympäristön palvelukokonaisuus, johon kuului useita erilaisia uusia sähköisiä asiointi- ja tietopalveluita. Vuosien 2012 ja 2013 aikana kilpailutettiin tekijät useimmille näistä palveluista: Rakennetun ympäristön tietopalvelu Liiteri, paikkatietopohjainen kyselypalvelu Harava, vuokra-asuntojen hintatietopalvelu asuntojenvuokrat.fi, Energiatodistuspalvelu sekä rakennetun ympäristön lupa-asiointipalvelu, jonka nimeksi myöhemmin tuli Lupapiste.

Lupa-asiointipalvelut kilpailutettiin keväällä 2012 aiemmin laaditun vaatimusmäärittelyn pohjalta. Kilpailutuksen ennakkotiedotustilaisuuteen osallistui kymmeniä yrityksiä. Tarjouspyynnössä olleet minimivaatimukset rajasivat tarjoajajoukkoa siten, että tarjouksen jätti lopulta 12 yritystä tai yhteenliittymää.

Kilpailutuksessa arvioitiin kokonaistaloudellinen edullisuus, johon vaikuttivat laatu ja kokonaishinta. Kokonaistaloudellisesti edullisimpana toimittajaksi valittiin Solita Oy:n ja alihankkija Sito Oy:n tarjous. Kilpailutuksen sisältönä oli paitsi määrittelyn asiointipalvelun toteutus, myös sen tarjoaminen kokonaispalveluna palvelua pilotoiville organisaatioille (vähintään 18 kpl) toimittajan palvelinympäristöistä sekä palvelun levittämiseen liittyvät markkinointi- ja levitystyöt. Kilpailutuksen sisältöön kuului myös mahdollisuus operoida tuotettua palvelua SADE-ohjelman aikana ja sen jälkeen.

2. Miten palvelu muotoutui nykyisen kaltaiseksi?

Palvelun elinkaari alkoi ympäristöministeriön vuonna 2010 tekemästä esiselvityksestä, jossa arvioitiin toiminnan nykytilaa, sähköistämisen hyötyjä ja kustannuksia sekä palvelun toteuttamisen reunaehdoja. Vuonna 2011 ympäristöministeriö teki määrittelyprojektin, jossa laadittiin valtakunnallisen sähköisen lupa-asiointin konsepti sekä toiminnallinen ja tekninen vaatimusmäärittely. Määrittelyn pohjana oli kuntien ja Kuntaliiton KRYSP-yhteistyössä tekemä määrittely.

Kun palvelu oli kilpailutettu ja toteutus aloitettu, kehitystä alettiin tehdä yhteistyönä pilottikuntien kanssa. Pilottikunnat, YM ja Solita kokoontuivat parin kuukauden välein yhteiseen tilaisuuteen, jossa katselmoitiin siihen asti tehtyä palvelua ja kerättiin kommentteja sekä esiteltiin suunnitelmaa, mitä palveluun tulisi seuraavaksi tekemään ja miten. Vuodesta 2014 asti kuntatapaamisia on ollut 4 kertaa vuodessa, ja niihin on kutsuttu kaikki palvelun käyttäjäksi liittyneet kunnat.

Yhtenä työperiaatteena on ollut, että palvelu viedään mahdollisimman aikaisin tuotantokäyttöön, jolloin palaute saadaan kentältä oikeiden asiakastarpeiden ja hankkeiden perusteella.

3. Työryhmä

Palvelulla on kilpailutuksesta lähtien ollut ohjausryhmä ja kehitystä johtava tuotetiimi. Osallistujina näihin on ollut Solita, Sito sekä YM. Vuoden 2016 alusta malli vaihtuu, ja ohjausryhmään ja tuotetiimiin tulee edustus kunnista.

4. Prosessikaavio

<https://outlook.live.com/owa/?viewmodel=ReadMessageItem&ItemID=AQMkADAw...> 30.10.2016

RE: Opinnäytetyö

Sivu 2/3

Voisitko hieman tarkentaa, millaista prosessikaaviota tarvitset? Kunnan avaamisen prosessia vai hakijan prosessia vai jotain muuta?

5. Ohjelmistot/ohjelmistotalot ja kumppanit

Lupapiste on Solitan tekemä asiointikokonaisuus, eikä se pohjaudu kaupalliseen tai muuhun valmistuotteeseen. Palvelu on toteutettu avoimen lähdekoodin komponentteja hyödyntäen, ja koko tuotettu kokonaisuus on avattu avoimena lähdekoodina GitHub-palvelussa

(<https://www.lupapiste.fi/blogi/avoim-ja-yhteinen>).

Lupapisteessä hyödynnetään MML:n koordinoimaa avoimen lähdekoodin karttaratkaisua, Oskari.orgia. Paikkatietoa ja kartta-aineistoa haetaan WMS, WMTS ja WFS-rajapintojen kautta kuntien ja valtion eri viranomaisten (MML, SYKE, GTK jne) järjestelmistä.

Tiedot asioinnista siirretään kunnan omiin tietojärjestelmiin KRYSP-tietomallin mukaisesti. Samaa tietomallia hyödynnetään, kun rakennustietoja tai päätöstietoja luetaan asiointipalveluun.

Rakennusvalvonnan osalta tuettuja tietojärjestelmiä ovat CGI:n Facta ja KuntaNet, Trimble Locus sekä Siton Louhi-palvelu. Yleisten alueiden lupaohjelmistoista tuettuna ovat Vianova Iris, Trimble Locus sekä KeyPro KeyWinkki. Lisäksi Lupapisteeseen on tehty hakemus- ja päätöstiedon kahdensuuntaiset integraatiot seuraaviin asianhallintajärjestelmiin: Fujitsu CaseM (Tiera), KuntaToimisto ja TWeb (Triplan), Dynasty SQL (Innofactor) ja D360 (Tieto/Innofactor), M-Files tiedonhallinta ja ELY USPA.

Terveisin,

Ilkka Mattila

p. +358 44 558 2494

www.solita.fi | www.lupapiste.fi – Saanko luvan?

From: marko siitari

Sent: 26. joulukuuta

To: Ilkka Mattila

Subject: Opinnäytetyö

Moi!

Sitten kun pyhät ovat sinulla ohi ja arjen aherrus alkaa, niin voisitko jossain vaiheessa vielä kerrata Tornissa kuulemiani asioita oikein kirjallisesti.

Lähtökohta opinnäytetyölle oli tosiaan Lupapisteen asiakashyödyn mittaaminen kuntanäkökulmasta ja koulutusaste YAMK, Metropolia Espoo.

- miksi valittiin solita
- miten palvelu muotoutui nykyisen kaltaiseksi (oliko joku malli)
- työryhmä (solita, YM...? Kehitysvaiheessa asiakkaatkin
- jonkunlaista prosessikaaviota? Palvelu aukeaa, mitä avaa? tietoa syötetään, mihin?...jne
- mitkä ohjelmistot/ohjelmistotalot/kumppanit ovat osallisia, kun hakemusta täytetään ja käsitellään?

Näihin visaisiin kysymyksiin jos saisin vastauksia, niin avaisi palvelun toimintaa. Tarkoitus käyttää tietoja "tarinan" sisällä viitaten tähän "haastatteluun".

Kyselen myös Joona Majuriselta Lupapistepalvelusta, mutta enemmänkin tilaajanäkökulmasta ja odotuksista palvelua kohtaan.

T. Marko Siitari

<https://outlook.live.com/owa/?viewmodel=ReadMessageItem&ItemID=AQMkADAw...> 30.10.2016

RE: Opinnäytetyö

Sivu 3/3

Paikkatietoinsinööri
Mäntsälän kunta

Sähköisen rakennuslupahakemuksen aikahyöty

Arvioi kunkin Lupapisteessä tehdyn työvaiheen aikasäästö tai menetys asteikolla 1-5.
Verrataan Lupapistettä entisen paperisen rakennusluvan käsittelyyn

- 1 = vie paljon enemmän aikaa Lupapisteessä
2 = vie vähän enemmän aikaa Lupapisteessä
3 = vie saman ajan kuin paperihakemuksen kanssa
4 = säästää vähän aikaa Lupapisteessä
5 = säästää paljon aikaa Lupapisteessä

Vastaajia 7kpl

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

ENNEN LUVAN HAKUA

Neuvontapyyntö Lupapisteen kautta verrattuna puhelu/ käynti

1	2	1	2	1
---	---	---	---	---

LUVAN VALMISTELU LUPAPISTEESSÄ

Luvan tallennus rekisteriin verrattuna tarkastus lupapisteessä?
Tietojen täydennyspyynnöt, keskustelutoiminto asiakkaan kanssa
Asiakkaan täydentämien tietojen käsittely

		1	2	3
		3	2	2
			5	2

LUVAN KÄSITTELY LUPAPISTEESSÄ

Luvan käsittely
Lausuntopyyntöjen käsittelyaika eri viranomaisilla
Luvan hyväksymiskäsittely menettely
Siirto/tallennus taustajärjestelmään

			5	2
		1	5	1
		4	1	2
		4	2	1

LUVAN KÄYTTÖ / TIETOJEN HAKU LUPAPISTEESTÄ TAI HAKU ARKISTOSTA

Luvan kopiointi / tulostus
Lupatietojen toimitus asiakkaalle
Rakennusluvan käsittelyn kokonaisaikaohyöty

		3	1	3
		1	3	3
		1	5	1